

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2020. gada 7. – 13. aprīlis

Nr. 14 (1624)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Marta Nereta

Vienmēr gaidām

Vienmēr gaidām, kad lietus aizskalos ikdienas gūzmu, vienmēr gaidām, kad saule zelta lukturos sveces degs, vienmēr gaidām, kad nerātne dienvidu vēji atskries un zemi jūnijā ziedu krāšņumā segs.

Vienmēr ceram, ka nākošās krustcelēs kāds mūs gaidīs un aicinās priežu silā uz sūnu paklāja diet, mazs rūķītis, paslēpies tumšzālās priežu bārkstīs, nebeigs tur apmulsis brīnumā laimīgi smiet.

Vienmēr gaidām, kad vasaras debesīs cīruļi sasauksies dziesmās, debesu mājokļos plandīsies ilgu zilais šifona zīds, daba viļņos, kūpēs un aizdegsies auglības liesmās un acis ar saulainu smeldzi klusi atvērs piezadzies rīts.

Priecīgas Lieldienas!

“Trešajā dienā augšāmcēlies no mirušajiem”!

Mīļie kristīgie draugi, mīļie latvieši – šis virsraksts ir mūsu, runājot digitālā valodā, “ticības informācijas sistēmas kods”, kuŗu, tā arī ik reizes dievkalpojumā apliecinām. Nav pat konfesionālu atšķirību, par kuŗām būtu jāstrīdas! Varbūt tikai par veidu, kā mēs to šogad darīsim, kā svinēsim Lieldienas, senākos un vissvarīgākos kristietības svētkus. Digitāli? Pēc būtības kristieši Lieldienas svin, pieminot Jēzus Kristus ciešanas, Viņa augšāmcēlšanos - dzīves uzvaru pār nāvi. Vecās pavasara paražas, kas arī simbolizē dzīves pamošanos pēc gaŗas (!) ziemas, piemēram, Lieldienu zaķi un Lieldienu olas, olu ripināšana, šupošanās un daudz citu parašu, iezagušās šai Lieldienu notikumā. Bet ciest, šautīt vai ripināt olas un šūpoties digitāli?

Īsts kristietis Lieldienas un savu ticību apliecina baznīcā (šogad digitāli)! Un, lai Lieldienas piedzīvotu visumā, trīs reizes – Zaķa ceturtdienā, Lielā Piektdienā un, protams, Kristus Augšāmcēlšanos svētkos – pašā Lieldienā! Nenoliedzami šīs trīs dienas ir apvienotas vienā dievkalpojumā, kas apliecina, ka Jēzus Kristus ciešanas, nāve un augšāmcēlšanās nav šķi-

ramas un prātojumi, kuŗa no šīm dienām vai dievkalpojuma daļām būtu tā svarīgākā, ir nenozīmīga, jo krustā sišanas notikums bez augšāmcēlšanās ir tikpat bezjēdzīga, kā augšāmcēlšanās bez krustā sišanas notikuma. Arī ne digitāli!

COVID-19 vīruss, liekas, “pasauli nostādījis uz galvas”, ja vien tas iespējams. Viss sašķobījies! Atmodušies savvērestību teorētiķi, vainojot dažādu nāciju vai savienību laboratorijas. Citi savukārt vaino Dievu, vai zilē COVID-19 vīrusa norādījumus Mārtaņa Lutera rakstos utt.

Visi bailēs! Valdības rikojojoties nepareizi, nekonskvēnti, jo vajagot, darīt tā un tā – gudro nekad netrūkst.

Neziņa rada bailes, nenoliedzami, arī digitālā pasaulē. Bet kā ar ticību, paļaušanos, uzticēšanos, kā ar evaņģēliju, prieka vēsti, Kristus dzīvi, Viņa miršanu un augšāmcēlšanos? Kā ar mīlestību? Vai šie jēdzieni atrodami digitālā pasaulē? Jā! Digitālo pasauli taču rada un vada cilvēki, paldies Dievam, ne datori, “mega kompjūteri” vai mākslīgā inteliģence.

Un par šiem cilvēkiem, arī mani, Jēzus, dzīva, dzīvojoja, cieta un galu galā mira pie krusta Golgātā, bet arī par šiem pašiem cilvēkiem Viņš cēlās un dzīvo mūžīgi. No kā

mums bīties, no kā bailoties? Nekas taču jau nav mainījies! Cilvēce visos laikos ir bijusi pakļauta visādām briesmām un sērgām un tās ir pārvarējusi. Dievs mūs neatstāj vienus, Viņš mums deva Garu par ķīlu, Gudrības Garu, lai mēs evaņģēlija gaismā grūtumus un briesmas pārvarētu, it kā saviem spēkiem.

Arī šogad, pāri visām mūsu bailēm, bēdām un COVID-19 vīrusam, skan Viņa vārdi: “Redzi, visu Es daru jaunu!” (Atkl. 21,5) Arī digitālajā pasaulē!

Kristus ir augšāmcēlies! Patiesi, patiesi Viņš ir augšāmcēlies! Amen.

Priecīgu Kristus Augšāmcēlšanās svētkus, lai kur jūs būtu!

Prāvests Klāvs Bērziņš

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Pasūtīniet digitālo laikrakstu ŠEIT:

www.brivalatvija.lv/abone-interneta

vai maksājiet bankā SIA VESTA-LK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,

Konta nr.: LV80UNLA0050016243516

ar piezīmi “BL abon” un norādot vārdu, uzvārdu, e-pastu un mājas adresi

Abonementa maksa:

• par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK) • par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK) • 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

Par reklāmu un sludinājumiem sazinieties ar redakciju Rīgā, Ķertrūdes ielā 27, LV-1011, e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv, tālr.: +371 67326761 vai +371 29439423

PBLA aktuālītātes

2. lpp.

Latvija un latvieši šajā nedēļā

3. un 4. lpp.

Juŗa Lorenca un Kārļa Streipa komentāri

5. lpp.

Numura intervijā – mācītājs

Juris Cālītis

7. lpp.

Aizslēgtās pasaules piezīmes no Briseles

8. – 9. lpp.

Stāstām par Likteņdārzu

10. lpp.

PASAULES
BRĪVO
LATVIEŠU
APVIENĪBA

Krišjānim Kariņam, Latvijas Republikas Ministru prezidentam
Edgarā Rinkēvičam, Latvijas Republikas ārlietu ministram
Naurim Puntulim, Latvijas Republikas kultūras ministram
Dr. Ilgai Šuplinskai, Latvijas Republikas izglītības un zinātnes ministrei

Godātie valsts un valdības vadītāji, ministri!

Pasaules brīvo latviešu apvienība aktīvi seko līdzī notikumiem un apzinās situācijas nopietnību, kas pasaulē radusies līdz ar SARS CoV-2 vīrusa un tās izraisītās Covid-19 slimības apdraudējumiem visas pasaules un tostarp Latvijas iedzīvotājiem.

Arī valdības izsludinātajā ārkārtas situācijā PBLA turpina aktīvi strādāt pie Diasporas likumā noteiktajiem valsts atbalsta projektiem diasporai un to administrēšanas, kā tas noteikts PBLA un ministriju savstarpējos līgumos.

PBLA apzinās, ka sociālās distancēšanās pasākumi var ielgt uz vairākiem mēnešiem, un esam uzrunājuši mūsu biedrības un organizācijas iespēju robežās izvērtēt, vai visus Latvijas valsts finansiālajam atbalstam pietiek-

tos un iecerētos projektus latviešu mītņu zemēs pasaulē šogad izdosies īstenot.

Saprotam, ka sabiedrības veselības pašlaik ir jūsu augstākā prioritāte, tomēr krīzes situācijā Latvijas un pasaules prioritātes var strauji mainīties – veselības krīzi var nomainīt vai papildināt finanšu krīze.

PBLA apzinās kādu ārkārtēju spiedienu uz valsts budžetu raisa pašreizējā situācija saistībā ar Covid – 19 slimības izplatīšanos un tās ietekmi uz valsts ekonomiku kopumā. Mēs nevēlamies pilnībā apturēt latviešu diasporas pasākumu, iniciatīvu un aktivitāšu norisi pasaulē, bet ar pilnu atbildības sajūtu par Latvijas valsts budžeta līdzekļiem, aicinām arī ministrijas izvērtēt un vajadzības gadījumā ierobežot Lat-

vijas valsts atbalstu diasporai 2020. gadā. Tomēr domājam, ka vitāli svarīgi būtu nemazināt atbalstu diasporas izglītībai un talmācībai.

Lūdzam komunicēt šo PBLA aicinājumu ar atbildīgajiem cilvēkiem jūsu vadītājās ministrijās un pakļautības iestādēs (SIF, VISC, LVA un citās) un vajadzības gadījumā droši pieņemt radikālus lēmumus vadības līmenī, lai taupītu valsts līdzekļus šajā valstij grūtajā situācijā. Paldies par jūsu nenogurstošu darbu Latvijas un sabiedrības veselības un drošības labā!

Ar cieņu –

Kristīne Saulīte,
PBLA priekšsēde

Cienījamie draugi visā pasaulē!

Lielākā daļa no mums ir varējuši sevi saukt par laimīgiem, jo neesam izjūtiši kaŗa briesmas un ar tām saistītās bailes par savām un savu līdzcilvēku dzīvībām. Tomēr, kā izskatās, esam nonākuši situācijā, kad nav jābūt kaŗam, lai dzīve un visa pasaule strauji mainītu savu ierasto virzienu.

PBLA ir vienmēr strādājusī cēlu un vienojošu mērķu labā, tā arī šobrīd, kad pasauli ir pārņēmis Covid-19 vīruss. Mēdz teikt, ka grūtības esot tas brīdis, kad cilvēki parādot savu īsto seju.

To pašu var teikt gan par indivīdiem, gan organizācijām.

PBLA pārstāvēniecība Rīgā arī šīnī brīdī ir tas punkts, ar kuŗu sazinās, aizvadītajā mēnesī ikviens, kas esam Rīgā uz vietas, ir saņēmuši telefona zvanus, izsiņņas un elektroniskā pasta vēstules. Tas, ka valsts vadītāji arī šobrīd mūs novērtē kā drošu un uzticamu sabiedrības partneri, ir signāls, ka strādājam vienoti un visas tautas labā.

Šādā kontekstā arī tapa manis parakstītā vēstule mūsu valdībai, kas ir tikai un vienīgi PBLA solidaritātes apliecinājums šai krīstiskajā laikā viņiem un tam dar-

bam, ko viņi dara, lai nosargātu Latvijas cilvēku dzīvības un darītu iespējamo, lai glābtu krīzes skarto saimniecību.

Tāpat kā ikviens cilvēks un valsts ir gatava uzņemties šai krīstiskajā laikā zināmus upuŗus, tā to ir gatava PBLA, citiem vārdiem, šī vēstules ideja, nedz arī teksts, nav, lai atņemtu kādam projektam līdzekļus, bet apliecinātu vienotību ar valsti un tās vadību.

Turpinām strādāt!

Ar patiesu cieņu,
Kristīne Saulīte

MUMS RAKSTA

Pārtika grūtos laikos

Jāatzīstas tūlīt – man ir “pašinterese”. Tirgoju rupjmaizi.

Mans tēvs bija students Maskavā Pirmā pasaules kaŗa laikā. Latvijas Universitāte bija pārcelta uz Maskavu. Kā vienīgam dēlam viņam nebija jādienē armijā. Studentiem tika izsniegta porcija rupjmaizes katru nedēļu, apmēram puskilograms, varbūt vairāk. Skolas ēdnīcā reizēm bija kāda šķidra zupa. Bet pamats tomēr bija.

Padomju laikā Rīgā rupjmaize bija valsts monopols, tāpat kā

ūdens un elektrība. Rupjmaize bija lēta un visiem pieejama. Ar citiem ēdieniem – kā kuŗu reizi, bet pamats tomēr bija.

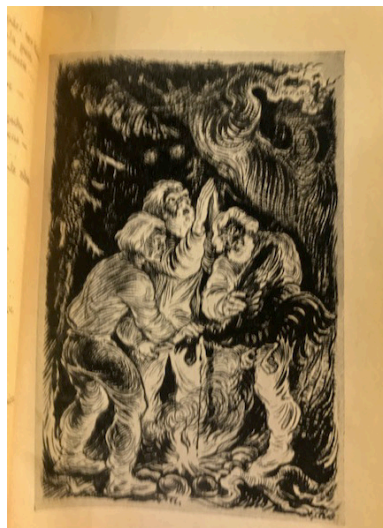
Tagad mūs arī piemeklējuši grūti laiki. Pirmā nedēļā, kad Covid 19 parādījās ASV, mums rupjmaizes pasūtīnājumu internetā bija trīs reizes vairāk nekā parasti. Laikam ļaudīm vēl joprojām pamats ir vajadzīgs.

Jānis Melngailis,

Black Rooster Food LLC,
Amerikā

Vai arī par šo laiku taps dzeja?

Par baigām koronavīrusa briesmām nepārtraukti lasot un klausoties, pēkšņi prātā uznira Kāŗļa Ābeles balāzu krājums “Vēlais viesis” – par mēŗa briesmām un kā tās nāvējoši izplatījās Ziemeļvidzemē 18. gadsimteŗa sākumā. Krājums ar Pētera Ērmaņa priekšvārdu iespiests Vācijā 1947. gadā uz sliktā papīra, bet ar labām, uz teicama papīra atsevišķi iespiestām Ernesta Ābeles ilustrācijām.

Kāŗļa Ābeles balādes ir izcilas gan saturā, gan valodas bagātībā, gan arī to ritmiskā uzbūvē. “Gads tūkstoš septiņsimti desmitais./ Ar sērgas indī pilns ir dzidrais gaiss./ Glūn logā bailes tūkstoš redzokļiem./ Nāk melnais mēŗis šurp no dienvidiem.”

Jānis Krēslīņš (Pelikāns)

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

PBLA aicina ārkārtas situācijas laikā apzināt tautieŗu vajadzības Latvijā un pasaulē

Šai krīzes laikā, kad daudzi cilvēki steidzas iepirkt sausās zupas, rīsus, pastu un tualetes papīru, mēs ne vienmēr iedomājamies par to, ka nepiecieŗamība sociāli attālināties daudziem var radīt pavisam citas, ar iztikas nepiecieŗamību nesaistītas problēmas. Lai arī mēs, latvieŗi, esam pazīstami kā atturīgi un pat vēsi, arī mums var pienākt brīdis, kad jūtamies vientuļi. Iespējams, ka tad, kad izdzīvoŗanai nepiecieŗamās lietas ir daudz maz nodroŗinātas, svarīgākā ir vēlme ar kādu parunāties.

Ikvienam no mums ir savs individuālo paŗiņu loks, un tagad, kad mums visiem ir laiks un iespēja apstāties (kaut arī piespiedu kārtā), piezvanīsim gan savējiem, gan arī tiem, par kuŗiem zinām, ka viņi šobrīd jūtas vieni un vientuļi!

PBLA biroja darbinieki ir apzvanījuŗi vairākus mums zināmos tautieŗus, kuŗi ir pārcēluŗies uz dzīvi Latvijā. Ja jums vai jūsu organizācijām ir zināmi kādi vientuļi uz Latviju pārcēluŗies tautieŗi, un viņiem būtu vajadzīga palīdzība – pārtikas preces, zāles vai arī vienkārŗi sarunas, lūdz, rakstiet mums uz e-pastu pbla-latvija@pbla.lv, un mēs, PBLA ļaudis Rīgā, centīsimies palīdzēt.

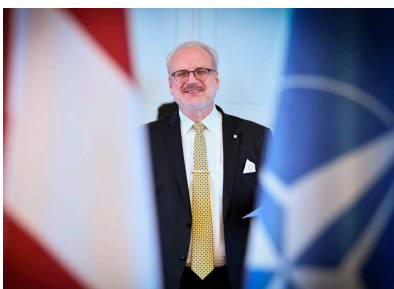
Vienmēr mājās!
LATVIEŗI .COM

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

Pateicība NATO karavīriem par ieguldījumu kopējā drošībā

Valsts prezidents Egils Levits 4. aprīlī uzrunāja NATO sabiedroto valstu Latvijā dislocēto spēku komandsastāvu un karavīrus, lai apsveiktu 71. gadadienā, kopš parakstīts Ziemeļatlantijas līgums, un lai pateiktos par sabiedroto sniegto ieguldījumu Latvijas un pasaules kopīgās drošības veicināšanā, paziņojumā medijiem informēja prezidenta kanceleja.

Savā uzrunā Valsts prezidents akcentēja Ziemeļatlantijas līguma apņemšanos – kopīgiem spēkiem sargāt savu tautu brīvību, kopējo kultūrvēsturisko mantojumu, demokrātijas, personiskās brīvības un tiesiskuma principus. Tāpat Levits pateicās tām 19 NATO sabiedroto valstīm, kuŗu karavīri atrodas Latvijā, lai sargātu Latvijas un aliances kopīgo drošību.

Uzrunājot sabiedroto valstu karavīrus, Valsts prezidents Egils Levits novēlēja viņiem veiksmi pārvarēt koronavīrusa Covid-19 pandēmijas laiku, esot tālu prom no savām ģimenēm un tuviniekiem, un Latvijas sabiedrības vārdā vēlēja stipru veselību.

***

“Kopīgiem spēkiem pārvarēsim epidēmiju...”

Virusa pandēmijas dēļ Latvija izsludināto ārkārtējo situāciju paredzēts pagarināt par mēnesi. Kā pēc valdību veidojošo partiju sadarbības sanāksmes žurnālistiem sacīja Ministru prezidents Krišjānis Kariņš (JV), esot “viena laba ziņa” – vīrusa izplatība tiek kontrolēta. “Redzam, ka saslimstība ar katru dienu neiet strauji uz augšu, pat ir neliels kritums. Tas nozīmē, ka kopējie pieņemtie un ievērotie mēri darbojas. Tas gan diemžēl nenozīmē, ka viss ir pārvarēts. Vēl esam epidēmijas vētrā, un kādu laiku būs jāturpina strādāt, lai kopīgiem spēkiem pārvarētu epidēmiju,” teica premjers. Kariņš pastāstīja, ka koalīcijas sanāksmē panākta politiska vienošanās par ārkārtējās situācijas pagarināšanu.

***

Izsludināti ar vīrusa ārkārtas situāciju saistīti likumu grozījumi

Valsts prezidents Egils Levits 4. aprīlī izsludinājis piecus grozījumus normatīvajos aktos, kas saistīti ar Covid-19 radīto ārkārtas situāciju valstī, kā arī slimības radīto seku pārvarēšanu, liecina paziņojumi oficiālā izdevuma *Latvijas Vēstnesis* iznākušajā papildu laidienā. Prezidents izsludinājis grozījumus likumā “Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli”, likumu par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar vīrusa izplatību, kā arī grozījumus likumā “Par valsts apdraudējuma un tā seku novērša-

nas un pārvarēšanas pasākumiem sakarā ar vīrusa izplatību”. Tāpat izsludināti grozījumi likumā “Par maternitātes un slimības apdrošināšanu”, kā arī grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā.

***

Latvijas zinātnieki meklē vakcīnu pret vīrusu

Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra zinātnieki ir viena no daudzajām pētnieku grupām pasaulē, kuŗas šobrīd meklē veidu, kā apkarot jauno koronavīrusu. Kā saka pētnieki – viņi konstruē vakcīnas prototipus pret Covid-19.

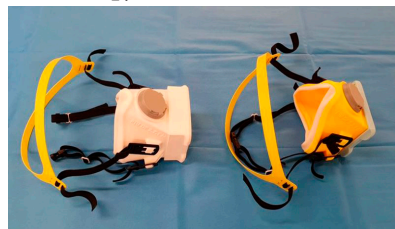
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošais pētnieks Kaspars Tārs // Foto: Judīte Čunka/LTV

“Mēs esam institūtā izveidojuši vairākas tā saucamās vīrusveidīgās daļiņas, kas ir tukši vīrusa apvalki. Šos apvalkus mēs varam izmantot, lai konstruētu vakcīnas pret visdažādākajām saslimšanām. Ne tikai pret tiem vīrusiem, no kuŗiem ņemti apvalki, bet arī pret kaut ko pavisam citu. Piemēram, pret šo jauno vīrusu,” stāsta Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centra vadošais pētnieks Kaspars Tārs.

***

Latvijas studentu radītie respiratori

VSIA “P. Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca” Sterilizācijas daļas vadītājs Gundars Lācis sociālajā vietnē Facebook demonstrējis respiratorus, kas ar 3D printeri izveidoti Latvijā. Kā norāda ārsts, jaunie respiratori ir viegli lietojami un kopjami.

“Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīcas Sterilizācijas nodaļas dezinfekcijas speciālisti darbā testē RTU puīšu jaunus 3D drukātos, daudzkārt lietojamus respiratorus. Esot ērti. Arī apstrādāt viegli. Lepojos ar saviem darbiniekiem un RTU puīšiem,” raksta ārsts.

***

Lietuvā veikalos izmanto īpašus durvju rokturus,

lai samazinātu inficēšanās riskus. Uzņēmumi visā pasaulē strādā pie inovācijām, kā tikt galā un ierobežot koronavīrusa izplatīšanos. Lietuvā viens no risinājumiem ir īpaši brīvroku durvju rokturi, lai samazinātu inficēšanās iespējas. Tos uzmontē uz jau esošajiem durvju rokturiem, un tādu iestāžu kā veikalos un aptiekās apmeklētāji

durvis var atvērt, piemēram, ar elkoni, nevis ar plaukstu. “Laudis šo rokturi izmanto. Vecāki cilvēki gan mazliet apjūk, bet jauniešiem patīk,” stāstīja veikala īpašniece Jurāte Kaslauskienē.

***

Pieredzes apmaiņa starp Rīgu, Berlīni, Vīni un Parīzi

31. martā norisinājās pirmā Latvijas puses iniciētā tiešsaistes konference starp Eiropas vadošajām sirds ķirurģijas klīnikām ar mērķi koordinēties un pārrunāt darba pieredzi vīrusa pandēmijas apstākļos. Tiešsaistes konference “Sirds ķirurģijas darba organizācijas pieredze COVID-19 epidēmijas laikā” notika pēc Sirds ķirurģijas centra vadītāja, profesora, Dr. med. Pēterā Stradiņa ierosinājuma. “Latvijas medicīnas augstais līmenis un mūsu ārstu starptautiskie panākumi ļauj Latvijai arī šajā grūtajā brīdī veiksmīgi sagatavoties iespējamajiem izaicinājumiem, jo īpaši priecājos par Latvijas un Vācijas vadošo klīniku ciešo sadarbību,” uzsver Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa.

Paula Stradiņa Klīniskās universitātes slimnīcas paspārnē esošais Sirds ķirurģijas centrs attīstījis regulāru sadarbību un pieredzes apmaiņu ar Berlīnes universitātes slimnīcu *Charité*, kas līdz šim galvenokārt notikusi klātienē. Ar Vācijas pieredzi dalījās *Charité* Berlīnes Sirdscentra (*Deutsches Herzzentrum Berlin*) ārste anestezioloģe Dr. Kristīne Pitkeviča. Savukārt par pieredzi Francijā stāstīja sirds ķirurģijas rezidents Parīzē Dr. Mārtiņš Ērglis, bet no Austrijas konferencei pievienojās Vīnes universitātes klīnikas sirds ķirurģijas rezidents Dr. Jānis Lācis.

***

Toronto latviešu Zinta: Kam pāri 70, tie paliek mājās!

Pagaidām nav ziņu, ka jaunā koronavīrusa infekcija būtu skārusi plašo latviešu diasporu Toronto. Tur, īpaši latviešu aprūpes centrā, mīt daudzi cilvēki cienījamajos gados.

Zinta Amoliņa

Trimdas latvieši atzīst, ka seko Kanadas valdības aicinājumam un tie, kam pāri 70 gadiem, mājās neatstāj, ļaujot par sevi parūpēties pieaugušajiem bērniem, LTV stāstīja Kanadas latviešu Zinta Amoliņa. “Kanadas valdība ir apsolījusi, ka atmaksās visādiem servisiem, kam jāslēdz darbs, līdz 2000 dolāru. Kad nāks vasara, es gribēšu uz vasarnīcu,” saka Zinta. Tāpat nav ziņu, vai šovasar vispār notiks vasaras nometnes latviešu bērniem – par Sidrabeni, Saulaini, Tērveti nav ziņu, oficiāli nav arī

SPILGTS CITĀTS

“Kā pašam neklūt par vīrusu” –

intervijā Sestdienai stāsta Juris Rubenis, savulaik mācītājs, tagad – kontemplācijas skolotājs.

Vienlaikus viņš uzsver: šis var kļūt arī par īsto brīdi patiesai sevis atklāšanai un atbildēm uz dzīves lielajiem jautājumiem. Vispirms jāuzsver, ka cilvēkam nepieciešams gan laiks vienatnē, gan arī laiks saturīgai, jēgpilnai komunikācijai ar citiem. Abas lietas ir vajadzīgas. Parasti mēs izvairāmies no vienatnes, mēģinām savu iekšējo tukšumu, deficitu kompensēt ar ārējiem, seklām attiecībām.

Cik ironiski, ka tagad robežas aizveras, lidmašīnas nelido. Ar lētajām lidsabiedrībām tu vari nemitīgi riņķot apkārt globusam. Ja tevi mostas nemiers, tu vari censties no tā izvairīties, aizbraukt vēl un vēl tālāk. Apgrābstit kaut ko virspusēji tā vietā, lai varbūt pasēdētu, iepazītos ar sevi, pavērstu uzmanību uz iekšpusi. (..)

Redakcijas piebilde. Parasti gan krīzes sašaurina uztveri – sāk šķīst, ka pasaulē ir tikai tā viena lieta, par kuŗu mēs uztraucamies. Šajā gadījumā – vīruss.

Jā, tas ir kā ar trusīti, kas skatās pitona acīs – jo vairāk viņš tajās skatās, jo vairāk viņam šķiet, ka pasaule sastāv tikai no pitona. Mēs fokusējam uzmanību uz kaut ko vienu un aizmirstam, ka pasaulē ir ļoti daudz kas cits arī bez koronavīrusa. Šis ir tas brīdis, kad tehnoloģijas mums var palīdzēt paplašināt realitātes uztveri. Stāsts ir par to, kā mēs tās lietojam.

Ko jūs atbildētu cilvēkiem, kas pašreizējos notikumus sauc par “Dieva dusmām” vai “jaunajiem grēku plūdiem?”

Es domāju – tas ir ļoti vienkāršots spriedums. Reiz lasīju vienu stāstiņu, kuŗš skan apmēram tā: “Cilvēka dzīve sastāv no divu veidu notikumiem. No labiem un no tiem, kas sākumā izskatās slikti.” Tātad – ir jēga un nozīme absolūti visām norisēm kā procesa daļai. Izcelt ārā kādu elementu no šīs sistēmas un paziņot, ka tas ir Dieva sods, kā daži cilvēki to varbūt gribētu, nozīmētu degradēt Dievu par tādu egocentrisku, psihiski nestabilu despotu, kuŗš laiku pa laikam afektīvi izgāz savas dusmas uz sevis pašā radītiem cilvēkiem. Tas ir bezdievīgs Dieva priekšstats, kas, manuprāt, daudzus cilvēkus ir padarījis par ateistiem. Jā, fundamentālisti ticīgi ir galvenie ateistu pavairotāji. Aizejiet uz dažiem dievkalpojumiem un paklausieties, kādas naida rindas Dieva vārdā tur tiek sacītas! Mūžam vairs neko negribēsit dzirdēt par reliģiju. Vulgāri apsūdzēt Dievu, šo Noslēpumu, kas ir labvēlīgi parūpējies par mums un noslēpumainā, mums nepārredzamā veidā mūs vada, nozīmē pazemot Dievu. Es tiešām tā domāju. Cilvēki, kuŗi atļaujas kaut ko tādu teikt, ļoti maz un slikti pazīst Dievu. (..)

Šis Lieldienas ir iespēja. Jo tās notiek citādi. Tās neļaus paslēpties pūli un “svētku svinēšanā”, tās skatīsies man acīs. Ilgi, ilgi... Līdz es varbūt es uzticēšos iekrāt šajā realitātē, tai pilnībā ļaujoties. Uzticies Labvēlībai, iekrīti tajā līdz pat dziļākajam punktam – Nāvei – un... nonāc Dzīvē. Jaunā, citādākā, uzdāvinātā, mīlestības un gudrības pilnā. Citus vārdus es diemžēl šai norisei nemāku atrast. Tie jāsaprot vai vienkārši jāieelpo. Lieldienas, augšāmcelšanās notiek tieši tajā brīdī, kad tu nebaudies mirt. Iespējams, jūs jūtat, par kādu miršanu es runāju.

pateikts, ka nenotiks. Par skolēnu dziesmu un deju svētku atcelšanu skumst arī Kanadas latvieši, jo vairākas ģimenes plānoja šovasar doties uz Latviju un piedzīvot svētkus klātienē.

darbību ir skārusi krīze. Dīkstāves periods ir spēkā no 14. marta līdz 14. maijam, bet ne ilgāk, kā ir spēkā ārkārtējā situācija valstī.

***

Jānis Kažociņš: Valdība rikojusies izlēmīgi

Ja valdība savu rīcību krīzes pārvarēšanai spēš pamatot ar faktiem, analīzi un ekspertu prognozēm, tad cilvēki saņemsies un izturēs, intervijā LV portālam norāda Valsts prezidenta padomnieks nacionālās drošības jautājumos, Nacionālās drošības padomes sekretārs, bijušais Satversmes aizsardzības biroja vadītājs Jānis Kažociņš.

***

Stājušies spēkā

Ministru kabineta noteikumi par dīkstāves pabalsta saņemšanu pašnodarbinātajiem, autoratlīdzību saņēmējiem un mikrouzņēmumu darbiniekiem, liecina informācija oficiālajā izdevumā *Latvijas Vēstnesis*. Dīkstāves pabalsts būs 75% apmērā no līdz šim saņemtiem ienākumiem, bet ne lielāks kā 700 eiro mēnesī. Dīkstāves pabalstu izmaksās pašnodarbinātai personai, kuŗas saimniecisko

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Jānis Kažociņš // Foto:LETA

Latvijā ir veikts vairāk vīrusa testu nekā abās pārējās Baltijas valstīs, un pie mums pagaidām nav tik daudz saslimušo. Cilvēku personīgo datu izmantošanā vienmēr mēģināts rast līdzsvaru starp šo datu drošību un sabiedrisko labumu.

***

Vīrusa krīzes laikā, kad mācības notiek attālināti,

valdība nodrošinās brīvpusdienas maznodrošināto, trūcīgo un daudz bērnu ģimeņu bērniem. Financējumu pusdienām novirzīs pašvaldībām, kuŗām būs jāapzina šīs ģimenes un jānodrošina pusdienu piegāde. Par to 31. martā, vienotās valdība, informēja premjers Krišjānis Kariņš (Jaunā Vienotība).

Izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska (Jaunā konservatīvā partija) norādīja, ka naudu tam novirzīs un ka tā ir izlietojama tikai šādām mērķim. Pašvaldības varēs lemt nodrošināt ar pusdienām šo ģimeņu skolēnus ne tikai no 1. līdz 4. klasei, bet arī līdz 9. klasei, ja tam pietiek līdzekļu. Valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā līdz 14. aprīlim mācības Latvijas izglītības iestādēs notiek attālināti, tāpēc bērniem nav iespēju reizi dienā paēst siltas pusdienas. Vissāpīgāk šo problēmu izjūt bērni no sociāli neaizsargātajām – maznodrošinātām un daudz bērnu ģimēm.

***

Rīgas zemessardzes brigāde iesaistās vīrusa izplatības ierobežošanā

No 1. aprīļa Latvijas – Lietuvas robežas kontroles punktā Grenčālē Zemessardzes 1. Rīgas brigādes kaŗavīri un zemessargi sadarbibā ar Valsts robezsardzi nodrošinās personu un transportlīdzekļu kustības kontroli, portālu Delfi informēja brigādes pārstāvji. Zemessargu galvenais uzdevums būs izsniegt un saņemt apliecinājumus no Latvijā ieceltošajām vai transitā ceļojošajām personām par īpašo pasākumu ievērošanu, uzturoties Latvijā, tādējādi ierobežojot vīrusa izplatīšanos. Brigāde ir gatava nodrošināt norikojuma grupas, saglabājot spēju veikt noteiktos uzdevumus Rīgā.

***

Latviešu biedrība Floridā mudina domāt pozitīvi

Biedrības priekšniece Dace Nebare valdes vārdā sūta mīlestību visiem biedrības biedriem un draugiem: "Mums ir skumji, ka šinī laikā nebūs iespēja sanākt kopā un patērēt kopā, un kopīgi svinēt. Ceram, ka jūs jau esat pieraduši pie šī brīža, kuŗā mūsu visu aktivitātes ir ierobežotas, un

katrs jūs esat atradis kādas pozitīvas lietas, ar ko būt aizņemti. Šobrīd mēs visi domājam cits par citu un vēlam vislabāko! Nav zināms, kad mums būs nākošā kopā sanākšanas iespēja, bet ceram uz drīzu tikšanos ar jums visiem! Labu veselību un izturību šajā neziņas laikā!" Biedrība ziņo, ka koronavīrusa draudu dēļ: Atcelti visi dievkalpojumi (Lielās Piektdienas dievkalpojums 10. aprīli un Lieldienu dievkalpojums 12. aprīli), kā arī Bībeles stundas. Atcelti arī 25. aprīli plānotie Baltā galdauta svētki.

***

Edgars Rinkēvičs NATO ārlietu ministru sanāksmē

Edgars Rinkēvičs piedalījās NATO ārlietu ministru videokonferencē, kuŗā tika pārrunāti NATO sabiedroto soļi, sniedzot savstarpēju atbalstu vīrusa pandēmijas pārvarēšanā.

Ministri augstu novērtēja līdz šim īstenotos pasākumus, tostarp gaisa transporta atbalstu un aprīkojuma piegādes, kas demonstrē sabiedroto solidaritāti. Vienlaikus tika pausta apņemšanās īstenot vēl aktīvāku koordināciju, izmantojot NATO mehānismus.

***

Rīgas domes ārkārtas vēlēšanas pārcels uz 5. septembri

Valdības koalīcija ir vienojusies Rīgas domes ārkārtas vēlēšanas pārcelt uz 5. septembri, 6. aprīlī pēc valdību veidojošo partiju sanāksmes žurnālistiem atzina politiķi. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce (AP) žurnālistiem norādīja, ka, atbilstoši likumam, 5. septembris ir pēdējais datums, kad ir iespējams rīkot Rīgas domes ārkārtas vēlēšanas. Tas saistīts ar to, ka vēlāk stājas spēkā likuma nosacījums – ja līdz kārtējam domes vēlēšanām ir palikuši mazāk nekā deviņi mēneši, tad jaunās domes vēlēšanas nenotiek un līdz kārtējam domes vēlēšanām darbojas pagaidu administrācija.

***

Ārlietu ministru Valodu balvas konkurss

Latvijas un Igaunijas Ārlietu ministrijas izsludina pieteikšanos ikgadējai Latviešu un igauņu valodu popularizēšanas balvai (Valodu balva). Saskaņā ar nolikumu balvai var pieteikt dailliteratūras vai dažādu jomu zinātniskā darba tulkojumus, pētījumus, kā arī latviešu valodas skolotāju Igaunijā un igauņu valodas skolotāju Latvijā par ieguldījumu valodu popularizēšanā 2019. gadā. Balvas ieguvēju paziņos Latvijas un Igaunijas ārlietu ministri.

***

Latvijā sākusī darboties IZM radīta "skola televīzijā"

Lai jaunāko klašu skolēniem radītu klātbūtnes sajūtu mācībās, no pirmdienas, 6. aprīļa, sākusī darboties Izglītības un zinātnes ministrijas organizētais televīzijas kanāls "Tava klase". Kanālos "ReTV" un "Sportacentrs.com" pārraidīs 1. – 6.klašu skolēniem paredzētu bezmaksas mācību saturu. Iespējams, vēlāk saturs taps arī 9. līdz 12. klašu skolēniem.

***

Atlikti XII Latvijas skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki

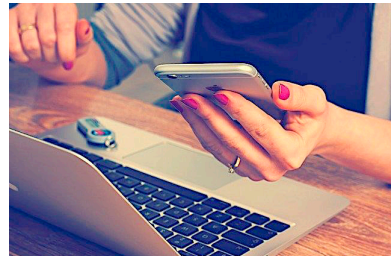
XII Latvija skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku rīcības komiteja un Dziesmu svētku padome nolēmušas vasarā gaidāmos skolēnu dziesmu un deju svētkus pārcelt uz 2021. gadu, preses brīfingā informēja izglītības un zinātnes ministre Ilga Šuplinska (JKP). Viņa norādīja, ka, izvērtējot visus riska faktorus un konsultējoties ar diasporas latviešiem, pieņemts lēmums pārcelt svētkus par vienu gadu. Dziesmu svētku norisei līdz šim bija piešķirti 4,7 miljoni. Vēl tiek apkopota informācija par svētku skatēs iztērēto un mākslinieciskajā repertuārā izmantoto naudu, tomēr ministre apgalvoja, ka šī summa varētu būt ap 200 000 eiro. Precīzējumi sekošot aprīļa vidū. Bija plānots, ka svētki notiks šovasar no 6. jūlija līdz 12. jūlijam, tomēr komiteja un padome iecerējušas svētkus rīkot nākamgad no 5. jūlija līdz 11. jūlijam. Šuplinska cer, ka šī ziņa nesakumdinās potenciālos dalībniekus, bet ļaus noskaņoties svētkiem ar jaunās izglītības platformas "Tava klase" starpniecību. Tā būšot iespēja izdejot un izdziedāt arī Dziesmu un deju svētku repertuāru.

Arī svētku izpildītore Agra Bērziņa uzsvēra, ka svētku organizātoriem ir ļoti svarīga dalībnieku drošība, tādēļ tika pieņemts lēmums svētkus pārcelt uz nākamā gada.

***

Attālinātā mācīšanās Latvijā noris labi; ir arī problēmas

Pagaidām attālinātās mācības Latvijas skolās noris veiksmīgi, taču situācijai ieilgstot, būs jādomā par vairāku problēmu risināšanu, TV3 ziņām atzinuši skolu direktori un Saeimas Izglītības komisijas vadītājs.

"Tā ir psiholoģiska noturība skolotājiem, jo darba stundas ir daudz garākas, ir daudz rūpīgāk un citādāk jāgatavojas. Ir jāsaprot, kāda būs atgriezeniskā saite. Notiek individuāls darbs ar bērnu," norāda Smiltēnes vidusskolas direktore Ilze Vergina. "Otra puse ir saprast, kā mēs varētu atbalstīt savus skolēnus un ģimenes šajā grūtajā laikā." Skolotāju viedokļus par attālināto mācību gaitu un izaicinājumiem uzklusijusi arī Saeimas izglītības komisija.

***

Ekonomikas ministra amatā apstiprina Jāni Vitenbergu

Jānis Vitenbergs

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ITALIJA. Vēstniecība informē, ka, ievērojot Itālijas valdības noteikto saistībā ar vīrusa izplatību Itālijas teritorijā, Latvijas Republikas vēstniecība Itālijā līdz turpmākam paziņojumam sniegs tikai tos konsulāros pakalpojumus, kas ir nodrošināmi attālināti.

ĶĪNA. 23. martā Latvijas vēstniecība Ķīnas Tautas Republikā saņēma oficiālu apstiprinājumu no Ķīnas Tautas Republikas Vispārējās Muitas administrācijas par divu Latvijas gaļas pārstrādes uzņēmumu reģistrāciju un atļaujas piešķiršanu eksportēt uz Ķīnu šajos uzņēmumos ražotus gaļas izstrādājumus. Iekļūšana Ķīnas tirgū, par kuŗu savstarpēji konkurē lielāko pasaules valstu uzņēmumi, ir nozīmīgs panākums un atzinība Latvijā ražotajai gaļas produkcijai.

UZBEKISTĀNA. Ievērojot aktuālos pandēmijas ierobežojošos pasākumus mītnes zemē, Latvijas vēstniecība Taškentā, sākot ar 30. martu, pāriet uz attālināto darbības režīmu. Šo izmaiņu mērķis ir ievērot rekomendējamās piesardzības pasākumus un nepieļaut infekcijas izplatīšanos.

Saeima 2. aprīlī ekonomikas ministra amatā apstiprināja parlamentāriet Jāni Vitenbergu (KPV LV).

Vitenbergs, kuŗš līdz šim ir vadījis Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisija, amatā nomainīs savu partijas biedru, bijušo ministru Ralfu Nemiro. Par Vitenbergu ministra amatā nobalsoja 69 deputāti, seši balsojuši pret, bet divi parlamentārieši balsojumā atturējās. Ekonomikas ministra amatam izvirzot Vitenbergu, valdības vadītājs Krišjānis Kariņš atzina, ka Vitenbergs ir sekmīgi vadījis Tautsaimniecības komisijas darbu un viņa vadībā izskatīta virkne likumu grozījumu.

***

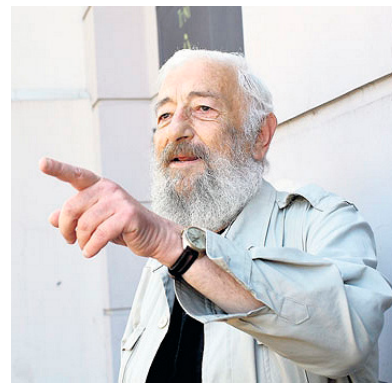
Latvijas bīskopji ziedos vairāk nekā divas tonnas medus

"ātrajai palīdzībai" un slimnīcām, informē Latvijas Bīskopības biedrība.

LBB pēc bīskopes Ivetas Fricsones ierosinājuma 23. martā izsludināja labdarības akciju "Dāvini medu mediķiem un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam", uz kuŗu ir atsaukusies 148 Latvijas bīskopji, lai atbalstītu Latvijas mediķus, kas rūpējās par valsts iedzīvotāju veselību. Kopā Latvijas bīskopji no visas Latvijas akcijā ir sarūpējuši 2197 kilogramus medus, kas, iesaistot LBB no daļu vadītājus un aktīvus bīskopus, tiks nogādāts NMPD un slimnīcām visā Latvijā, sākot no 2. aprīļa.

***

Literatūras gada balva par mūža ieguldījumu

Juris Zvirgzdiņš

Latvijas Literatūras gada balvas (LALIGABA) ekspertu komisija paziņojusi labākos 2019. gadā izdotos literāros darbus dzejā, prozā, bērnu literatūrā, kā arī tulkojumu un debijas kategorijā, aģentūru LETA informēja Starptautiskās Rakstnieku un tulkotāju mājas vadītāja Andra Konste.

Mūža balvu ekspertu komisija nolēma piešķirt 1941.gadā dzimušajam latviešu rakstniekam Jurim Zvirgzdiņam par izcilu ieguldījumu Latvijas bērnu literatūrā. Kategorijā "Labākais dzejas darbs" nominēta Jāņa Hvoinska "Mūža no pilsētas N.", Andra Ogrīņa "tā putna diena", Jāņa Rokpelņa "Tīmeklītis", Jāņa Vādoņa "Klusuma forma" un Sandras Venskos "Pieres vieta"

***

Lietuvišu sveiciens ar deju "Es izjāju prūšu zemi"

Latviešu tautas deja "Es izjāju prūšu zemi" kļuvis ļoti populāra – tīmeklī publicēti jau vairāki video, kuŗā latvieši dažādos pasaules nostūros dejo šo tradicionālo deju. Nupat tapis jauns video, taču šoreiz dejojotāji nav latvieši, bet gan lietuvieši.

Video ar deju publicējis Kauņas Technoloģiskās universitātes deju ansamblis Nemunas, tādējādi no pašizolācijas sveicot brāļus latviešus. "Viena no mūsu iemīļotākajām dziesmām un dejām, gatavojoties mūsu ansambļa 70 gadu jubilejai, bija jūsu "Es izjāju prūšu zemi", dalībnieki saka video. "Mēs mīlam Latviju! Paldies jums, brāļukas, par to!"

***

Aicina iesūtīt stāstus filmam par Covid-19

"Dokumentālista misija ir būt klāt," saka režisors un operātors Ivars Zviedris, aicinot iesūtīt stāstus viņa topošajai filmam par vīrusa radīto ārkārtas situāciju, mediju informē Nacionālā kino centra pārstāvji.

Jau kopš marta vidus, kad Latvijā tika izsludināti pirmie ierobežojumi, dokumentālists Ivars Zviedris uzņem kadru un epizodes, kas saistās ar koronavīrusa izraisītās slimības radīto ārkārtas situāciju, veidojot savdabīgu "pandēmijas dienasgrāmatu", iemūžinot notikumus un cilvēkstāstus. "Es filmēju klusumu pirms vētras, jo ticams, ka tuvākajā laikā situācija kļūs tikai sliktāka," saka režisors.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

LAIKU UN VIETU MIJĀS

JURIS
LORENCIS

Es atceros – tas bija 1991. gada vasarā Vācijā. Kādu dienu Ministres Latviešu centrā sastapu Dr. Andri Kadeģi. “Gribu tev kaut ko parādīt,” teica Andris un izņēma no sava portfeļa mazu cirvīti. “Paķēru “Karstadt” veikalā uz atlaidēm. Sešas markas, taisīti Ķīnā. Patiesībā šitas verķis man nemaz nav vajadzīgs, vienkārši nopirku joka pēc. Jo tas ir vēstnesis no nākotnes pasaules. Tu saproti, ko tas nozīmē? Sešas markas! Kāds viņu ir taisījis, kalis tēraudu, pulējis koku, licis to visu kopā, vedis pāri okeānam ar kuģi, ir maksātas algas un nodokļi. Un otrā pusē zemeslodei cilvēki ir laimīgi, ka var ko nopelnīt. Ja tā, tad gan Eiropu, gan Ameriku sagaida milzīgas problēmas. Kā mēs varēsim konkurēt ar tautu, kas ražo cirvīšus par sešām markām gabalā?”

Sešas markas – pēc oficiālā apmaiņas kursa tolaik tie bija 3, 5 ASV dolari. Un lai gan vecā, labā vācu marka, gan dolars toreiz bija citā vērtē, šis cirvītis šokēja ar savu lētumu. Par to, ka no komunistiskās Ķīnas uz Rietumiem drīz ceļos arī televizori, videomagnetofoni un kompaktdisku atskaņotāji, vēl neviens neiedomājās. Aizritējuši gandrīz trīsdesmit gadi. Videomagnetofoni un kompaktdiski jau sen aizgājuši nebūtībā. Bet dators, ar kuŗu es rakstu šīs rindas, ir ražots

Ķīnā. Mobilais telefons man blakus – ķīniešu. Rūteris, kas nodrošina interneta pieslēgumu – arī ķīniešu. Vīruss, no kuŗa baidās visa pasaule, nāk no Ķīnas. Tāpat kā sejas maskas, kas varot no tā pasargāt. Ir svētdiena, 5. aprīlis. Latvijas medijos lasu ziņas: “Plānotā krava ar 4,5 miljoniem aizsargmasku un 970 000 respiratoru aizkavēsies”, “Līdz šim saņemta vien ceturtdaļa no plānotā masku apjoma, desmitā daļa no respiratoriem; medikāli spiesti taupīt”. Vienlaikus tiekam mierināti – “lai nodrošinātu savlaicīgas piegādes, izveidota cieša sadarbība starp Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, lid-sabiedrību *Air Baltic* un Latvijas vēstniecību Ķīnā”. Tātad iznāk, ka paļauties var vien uz Ķīnu? Bet Latvija nav vienīgā, kam aiziet gar degunu vērtīgās kravas. Pasaules mediji ironizē, ka Ķīnas lidlaukos notiekot īsta plūksnāns un vairāksolišanas, kuŗam tiks jau piekrautās lidmašīnas ar vīrusa testiem, sejas maskām, respiratoriem, gumijas cimdiem un plaušu ventilācijas aparātiem. Ka Francijai un Vācijai paredzētās kravas aizceļojot uz Ameriku, ka amerikāņi esot “nocēlušies” 400 000 Berlīnei domātās sejas maskas Bangkokas lidostā Taizemē. Berlīnes iekšlietu ministrs Andreass Gaizels šo rīcību nodēvējis par “moderno laiku pirā-

tisma aktu”. Raksta, ka Vācijas valdība tikai tādēļ neieviešot obligātu masku nēsāšanu, ka to neesot pietiekamā daudzumā. Kāds Hamburgas zobārsts atzinies, ka viņš savā praksē izlīdzoties ar niršanai paredzēto sejas masku. Starp citu – masku patlaban nav arī Rīgas centra aptiekās, tās sen jau izpirktas.

No malas raugoties, patreizējo situāciju Eiropā var raksturot ar vārdiem – glābjas, kas var! Tiek ziņots par gadījumiem, kad Eiropas valdības rekvizē citām valstīm paredzētās kravas ar maskām un vīrusa testiem. Minhenes Drošības konferences priekšsēdētājs Volfgangs Išingers intervijā Vācijas laikrakstam *Die Zeit* izteicies, ka Eiropas Savienība patlaban atrodas “politiskas izdzīvošanas priekšā”. Vēl viena bīstama tendence – eiroskepticisma pieaugums vīrusa vissmagāk skartajās zemēs, īpaši Itālijā. Bet lielais strīds par to, kā finansēt Eiropas (patiesībā visas pasaules) saimniecisko atlabšanu vēl tikai priekšā! Vismaz pagaidām izskatās, ka vienošanos panākt būs grūti. Panika pārsveidusies arī uz citām pasaules daļām. Bailēs no pārtikas trūkuma Kazachstāna apstādinājusi viešņu eksportu, Vjetnama pārstājusī piegādāt pasaules tirgum rīsus, Indija un Serbija – medikamentus. Izraēlas izlūkdienests

“Mossad” slepenā operācijā esot sarūpējis savai valstij simtiem tūkstošiem vīrusa testu. Tikmēr viena šķietami laba ziņa – Apvienotā Karaliste saņēmusi no Ķīnas 300 plaušu ventilācijas iekārtas. Bet patiesībā šī ziņa ir traģiska. Jo kā Rietumu pasaule varēja nodzīvoties līdz pilnīgai atkarībai no Ķīnas? Līdz situācijai, ka krīzes brīdī tā nav spējīga mobilizēties un pati sarāžot plaušu ventilācijas iekārtas, nemaz nerunājot par tik vienkāršām lietām kā sejas maskas un respiratori? Turklāt sejas maska ir tikai pareizi uzšūts drēbes gabals! Un vēl – ja Rietumi nav gatavi epidēmijai, tad kas mūs sagaida daudz nopietnākos pārbaudījumos? Vārbūt spāņi, portugāļi un amerikāņi par to nedomā, bet latviešiem, kuŗi dzīvo pie NATO austrumu robežas, šajās dienās gribot negribot nāk prātā jautājums – kā viss izskatītos, ja sāktos karš? Nav nekāds noslēpums, ka šī gada pavasarī Latvijā paredzētās NATO mācības “*Defender Europe 2020*” ir atliktas vīrusa dēļ. Bet varbūt šis bija tas brīdis, kad par spīti visam mācībām tomēr vajadzēja notikt? Tas būtu psiholoģiski svarīgs signāls gan mūsu nelabvēļiem, gan NATO valstu sabiedrībai. Saprotams, patreizējo situāciju Eiropā īpaši izgaršo Krievija un Kremlim tuvi mediji (“Russia

Ražots Ķīnā

Today”, “Sputnik”). Bet atgriezīsimies pie Ķīnas galvenās eksportpreces patreizējā brīdī – pie *Covid 19* vīrusa. To, ka vīruss nācis no Ķīnas, neapstrīd gandrīz neviens – ja neskaita dažus ķīniešus, kuŗi notikušajā saskata amerikāņu pirkstu. Jautājums ir, lūk, par ko – kāpēc *Covid 19* parādījās tieši Uhaņas pilsētā, kur atrodas īpašs vīrusu pētniecības institūts (*Wuhan Institute of Virology*)? 1, 4 miljardu apdzīvotajā zemē ir miljoniem tirgu un tirdziņu, kur tirgojas ar vistu, cūku, suņu, kaķu un sikspārņu gaļu. Tad kāpēc *Covid 19* izplatījās tieši no tirgus, kas atrodas dažu kilometru attālumā no Uhaņas virusoloģijas institūta? Diezgan dīvaina sakritība. Mīstērija, uz kuŗu atbildes patlaban meklē vai visi pasaules izlūkdienesti. Es pats nedomāju, ka vīruss tika izlaists brīvībā speciāli, taču mēs nevaram izslēgt nelaimīgu sagādīšanos vai nolaidību. Kļūdities esot cilvēcīgi. Starp citu manā istabā uz galda blakus grāmatām, datoram un brillēm atrodas arī medicīniskais termometrs. Tā sakot, drošības pēc, lai nepalaistu garām iespējamo slimšanu. Kādu dienu aiz gara laika sāku pētīt sikos burtiņus uz termometra malas: “*Wuxi Medical Instrument Factory. Made in China*”. Kā teikt – komentāri lieki.

KĀRLIS
STREIPS

Pavasara saulgrieži šogad bija 20. martā pulksten 5.49 no rīta pēc Latvijas laika. Fiziskā nozīmē pavasara un rudens saulgrieži atzīmē brīdī, kad tieši virs ekvatora ir redzams saules viducis. Savulaik Romas imperators Jūlijs Cēzars izgudroja pirmo kalendāru, un viņš pavasara saulgriežu noteica 25. martā. Laika gaitā izrādījās, ka Cēzara kalendārs ir neprecīzs, un 16. gadsimta laikā Romas pāvesta Gregorija XIII laikā notika darbs pie kalendāra pārkaršanas. Romas katoļiem šajā kontekstā bija viens būtisks jautājums, proti, visnotaļ sarežģītā formula, uz kuŗas pamata katru gadu tiek noteikts Lieldienu datums, nozīmē, ka agrākais Lieldienu datums var būt 22. marts. Kalendāru katoļi sakārtoja tā, lai pavasara saulgrieži allaž būtu pirms minētā datuma.

Cilvēkiem visā pasaulē pavasara saulgrieži vienmēr saistījušies ar to brīdī, kad dienas atkal kļūst garākas par naktīm. Tas nozīmē atdzimšanas brīdī. Kokos parādās lapas, sāk augt ziedi un labība. Visi zināja, ka pēc apmēram sešiem mēnešiem atkal naktis būs garākas par dienu, un drīz vien iestāsies aukstā un bargā ziema. Tāpat kā citkārt, senie latvieši arī ap kluso nedēļu izvei-

doja dažādas tradīcijas, tostarp, piemēram, ticējumu, ka pūpolu svētdienā mājā nedrīkst nest apaļus balķus kurināšanai, jo citādi visu vasaru nāksies sastapties ar čūskām.

Savukārt kristiešu baznīca par kluso nedēļu izvērta veselu leģendu, un kristīgā rituāla vajadzībām kristieši izstrādāja veselu plānu. Tas bija Nikājas konsilija laikā 4. gadsimtā mūsu ērā, kad Romas katoļu baznīca izdomāja minēto formulu Lieldienu aprēķināšanai. Tās pamatā ir mēness ritējums debesīs, un tas ir iemesls, kāpēc Lieldienu katru gadu ir citā datumā, laikā no 22. marta līdz 25. aprīlim. Rituāla satura vajadzībām, savukārt, baznīckungji izstrādāja konkrētu stāstu, kuŗš sākās svētdienā pirms Lieldienu. Tajā dienā Jēzus gatavojās ienākt Jeruzalemē. Mateja evaņģēlijā lasām, ka, tam gatavojoties, Kristus divus mācekļus nosūtīja uz kādu vietējo fermu ar instrukcijām, tur piesieto ēzeli un kumeļu atraisīt un atvest viņam. Ja kāds pajautās, kāpēc tas tiek darīts, mācekļiem jāatbild, ka dzīvnieki ir vajadzīgi Tam Kungam. Tālāk evaņģēlijā lasām, ka mācekļi dzīvniekus atveda pie Jēzus, uz tiem uzklāja savas drānas un viņu uzsēdināja

uz viena no tiem. Pa ceļam ļaudis pulcējās, uz ceļa klāja savas drānas un arī koku zarus, lai Jēzu godinātu, sauca, ka tuvojas Dieva dēls. Viens no galvenajiem kokiem mūsdienā Izraēlā ir palma, un tāpēc vairumā valstu un valodu svētdienā pirms Lieldienu saucas Palmu svētdienā. Dievkalpojuma laikā palmu zari tiek izmantoti dažādām rituālām vajadzībām un tad tiek sadedzināti, pelnus rūpīgi glabājot līdz nākamā gada Pelnu trešdienai. Evaņģēlijā arī lasām, ka, iejājot Jeruzalemē, Jēzus devās uz templi un bija pagalam sašutis, ka tur atradās naudas mīļēji un tirgotāji. Te prātā nāk kāds jaunlaiku stāsts. Proti, Rīgā atrodas Rīgas Kristus piedzimšanas pareizticīgo katedrāle, kas ir galvenais pareizticīgo dievnams Latvijas galvaspilsētā. Aizvadītā gadsimta 90. gadu sākumā baznīcas pagrabā bija ... valūtas maiņas kantoris! Tieši tas, ko Jēzus no sava tempļa izvēpēja ar vislielāko niknumu.

Latvijā palmas neaug. Tā vietā mūsu senči ķērās pie pūpoliem. Nekur nevarēju atrast skaidrojumu par procesa vēsturiskajiem pirmsākumiem, taču visi latviešu bērni visā pasaulē droši vien atceras tos svētdienu rītus,

kad vecāki ielavījās guļamistabā ar pūpolu zariem un sāka bērnušus pērt, sakot: “apaļš kā pūpols, vesels kā rutks!”

Arī manā bērībā tā bija. Tālāk – svētā pirmdienā, kuŗā notiek minētā tempļa iztīrīšana. Te arī stāsts par Jēzu un viņa vīģes koku, kuŗam viņš liek nokalst, jo augļu tam nav. Svētajā otrdienā atzīmētais fakts, ka Svētajos rakstos Jēzus vairākkārt pareģo pats savu bojāeju, lai gan viņa mācekļi par to negrib dzirdēt neko. Šajā kontekstā man personīgi allaž tuvs ir bijis svētais Pēteris, kuŗš vairāk par jebkuŗu citu cilvēku šajā sākumā uzrāda cilvēcisko, vienkārši cilvēcisko elementu. Tas ir Pēteris, kuŗam Jēzus pasaka, ka trīsreiz viņš Kristu noliegs, Pēteris to noliedz, nē, nē, nekad ... un tad nūdien, pašam isti to neapzinoties, izdara tieši to, ko Jēzus ir paredzējis. Un tas ir Pēteris, kuŗš visšķalāk iebilst, kad Jēzus runā par savu gaidāmo nāvi. Jēzus Pēterim ir draugs, labs draugs. Nedrīkst viņš mirt! Bet Jēzus viņam nosaka klusēt. Trešdienā atsevišķās kristiešu tradīcijās ir spiegu trešdienā, jo tieši trešdienā Jūdass sāka savu savzērstību ar priesteriem – es jums pateikšu, kur viņš atrodams, un jūs man dosit 30 sudraba

gabalu. Lieki teikt, Jūdass stāsts labi nebeidzās.

Zaļā ceturtdienā. Iespējams, latviešu valodā to tā sauc vienkārši tāpēc, ka pavasarī pasaule kļūst arvien zaļāka un līdz ar to nes līdz cerību. Angļu valodā *Maundy Thursday* atsaucas uz latīņu vārdu *mandatus*, jeb mandāts, jo tieši pie vakariņu galda Jēzus saviem mācekļiem deva mandātu viņa mācību plest tālāk pa visu pasauli. Tajās vakariņās arī iedibināts viens no kristiešu dievkalpojumu galvenajiem rituāliem, proti, Svētais vakariņu ēdiens ar vīnu un maizi. Seko Lielā Piektdiena, kad notiek Jēzus krustā sišana un apglabāšana. Kad pēc pāris dienām divas sievietes iet kapu aplūkot, liels ir viņu pārsteigums, redzot, ka akmens ir novelts un kapličā sēž eņģelis, kuŗš saka – nebīstieties, viņa šeit vairs nav.

Kā ik gadu, arī šogad svinēsim šo Augšamcelšanos stāstu, lai gan *Covid-19* sakarā dievnami lielākoties ir slēgti. Manā Rīgas Anglikāņu baznīcā mēs tiksimies virtuāli gan Lielajā Piektdienā, gan arī Lieldienās.

Priecīgas Lieldienu svinēšanu *Laika un Brīvās Latvijas* lasītājiem!

Klusā nedēļa, svētā nedēļa

VALODA, TAUTA UN VALSTS

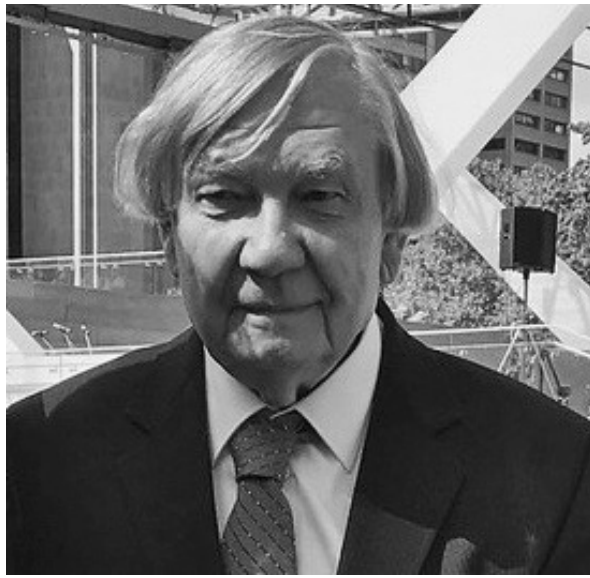
Kanadas tautieša pārdomas

VILIS MILEIKO

Daudziem Latvija ir dzimtene, bet mums, latviešiem, tā ir mūsu tēvu un mūsu senču zeme. “Ir tikai viena Latvija un citas nav nekur.” (Andrejs Eglītis). Latvija ir vienīgā vieta pasaulē, kur latviešu valoda ir valsts valoda. Latvija ir vienīgā vieta pasaulē, kur latviešu valodai ir iespēja augt un attīstīties. Tautas dzīvība ir vārīga, un valodai ir liela nozīme tautas dzīvības uzturēšanā, tautas pastāvēšanā. Un tas ir iemesls, kāpēc jārūpējas par valodas nākotni, kāpēc valoda ir jākopj, jāsaudzē un jāargā. Vai mēs to spēsim? Vai mums pietiks gribas? Ko tu vari un esi gatavs darīt lietas labā?

Mēs zinām, ka visos laikos lielākās tautas ir centušās pārtautot mazākās tautas. Šī problēma ir aktuāla arī šodien. Asimilācijas jautājums ir īpaši svarīgs latviešu tautai. Jau kopš sirmas senatnes svešas varas ir centušās mūs pārtautot. Izmantotie paņēmieni bija dažādi. Mēģinājumi pārtautot mūsu senčus tika veikti gan ar izglītības bremsēšanu, gan ar izglītības mudināšanu, gan ar pārvācošanu, pārkrievošanu un pārpoļošanu. Labs ierocis pārtautošanai bija skolas, baznīcas, prese. Vairāku gadsimtu garumā sabiedrības izglītotākie bija garīdznieki. Tie vadīja ne tikai garīgos pasākumus, bet arī daudzus laicīgās dzīves notikumus. Visa sabiedriskā dzīve toreiz noritēja galvenokārt mācītāju un baznīcu ziņā.

Daudzu gadu garumā evaņģēliski luteriskās baznīcas darbību Latvijas teritorijā un pārējā Baltijas apgabalā pārvaldīja vācieši. Latviešu līdzdalība baznīcas lietās bija maza. Trūka arī zinīgu laicīgo sabiedrisko darbinieku. Baznīca Latvijā atradās pilnīgā muižniecības un garīdzniecības atkarībā. Mācītājus draudzēm izvēlējās vācieši, tas ir, muižnieki, un viņi iecēla amatos vācu mācītājus latviešu draudzēs. Sākotnēji mācītāju vairums bija vācu tautības. Laika gaitā stāvoklis nedaudz mainījās, radās latviešu garīdznieki. Uz 19. gadsimta beigām, sevišķi Vidzemē, jau kāda puse mācītāju bija gan latvieši, gan igauņi, un tas vāciešiem sagādāja raizes par savu ietekmi nākotnē. Vācieši dažādos veidos pretojās latviešu nākšanai vadītāju lomās, negribēja latviešu mācītājus latviešu draudzēs, jo jutās apdraudēti. Īpaši sīva cīņa šajā ziņā bijusi Kurzemē. Tur tikai retais latvietis varēja iekļūt mācītāju aprindās. Ja latvietis, tad vai nu viņam vajadzēja būt tādām latvietim, kas bija pilnīgi vienaldzīgs latviešu centieniem un tieksmēm, vai viņam vajadzēja pārvācoties. Un šī pārvācošanās parasti notika tā, ka viņš apprecēja vācu sievu. Tādām latviešu mācītājam tagad bija labas izredzes tikt nozīmētam uz latviešu draudzi. Un šādu puslatvisku mācītāju ģimeņu nebija retums. Kurzemē bijuši pat gadījumi, kad izcēlās baznīcas karī, kur draudze gribēja latviešu mācītāju, bet muižnieks tam nepiekrīta. Notika demonstrācijas, uz laiku daļa baznīca tika pat

Vilis Mileiko: “Asimilācijas jautājums ir īpaši svarīgs latviešu tautai. Jau kopš sirmas senatnes svešas varas ir centušās mūs pārtautot. Izmantotie paņēmieni bija dažādi. Mēģinājumi pārtautot mūsu senčus tika veikti gan ar izglītības bremsēšanu, gan ar izglītības mudināšanu, gan ar pārvācošanu, pārkrievošanu un pārpoļošanu. Labs ierocis pārtautošanai bija skolas, baznīcas, prese. Vairāku gadsimtu garumā sabiedrības izglītotākie bija garīdznieki. Tie vadīja ne tikai garīgos pasākumus, bet arī daudzus laicīgās dzīves notikumus. Visa sabiedriskā dzīve toreiz noritēja galvenokārt mācītāju un baznīcu ziņā.”

slēgta, kamēr beidzot draudzē ieradās mācītājs, ko bija izraudzījis muižnieks. Un tas, protams, bija vācietis.

Kā tas bija Latgalē? Latgales latvieši pārdzīvoja daudzas tādas grūtības, kādu nebija pārējo novadu ļaudīm. Iemesli: vēlāka dzimtbūšanas atcelšana, pastiprināta pārkrievošana, drukas aizliegumi un citi līdzīgi latviešiem nelabvēlīgi nosacījumi un rīkojumi. Nozīmīgākie šī apgabala rusificētāji bijuši krievu garīdznieki, kas savās baznīcās pārkrievojuši latviešus.

Līdz 1772. gadam Latgale piederēja Polijai, un nereti latvietis uzdevās par poli, jo polis ir muižnieks, bet latvietis ir vienkārši zemnieks. Arī Latgalē mācītāji – poļu garīdznieki baznīcās negribēja ielaist latviešu priesterus, jo tie sadumpošot latviešus. Ja statistika pirmās Latvijas brīvvalsts laikā uzrādīja, ka Latgalē bija samērā liels procents poļu tautības cilvēku, tad īstenībā tie nebija nekādi poļi, bet tie bija pārpoļoti latvieši. Pārtautošana notika dažādos veidos. Kā piemēru varu minēt kristības. Jaundzimušajam vārdu parasti izvēlējās vecāki, bet tā, ka bērns kristīja baznīcā, tad bērna vārdam bija jābūt tādām, kas atrodams katoļu ticīgo kalendārā. Ne visi tam

piekrita, un bija gadījumi, kad bērnu veda uz vairākām baznīcām, lai to nokristītu vecāku izvēlētajā vārdā. Toronto pilsētā pazīnu tautieti, kas tikai trešajā baznīcā tikusi nokristīta ģimenes izraudzītajā vārdā. Vīriešu kārtas jaundzimušajam ieteikti bija vārdi Stanislāvs, tāpat Stanis un slāvs, Bronislāvs, tāpat Bronis un slāvs – atkal slāvs, Boleslāvs, Vladislāvs, Venceslāvs, Vaclāvs, Vjačeslāvs, Mečislāvs, Miroslāvs un tiem līdzīgi bērnu vārdi. Līdzīgi vārdi tika doti arī meitenēm. Vēl šodien sēru sludinājumos varam lasīt šos vārdus. Nebija arī liels retums, ka bērnu aizveda uz baznīcu ar vecāku izvēlētu vārdu, bet pēc kristībām mājās pārveda ar citu vārdu, ar vārdu, kādu bērnam bija devis garīdznieks. Un tas tā nebija tikai Latgalē. Tas notika arī evaņģēliski luteriskajā vācu pārvaldītajā baznīcā.

Arī nelatviskie uzvārdi bija viens pārtautošanas paņemiens, jo uzvārdu devēji bija vācu vai poļu muižnieki, vai krievu ierēdņi.

Sekoja krievu varas laiki. Latgale bija vienīgais Latvijas apgabals, kurš visilgāk bija Krievijas politiskā uzraudzībā, līdz ar to šajā apgabalā notika lielāka asimilācija. Pārkrievošanās bija

daudz iedarbīgāka nekā pārvācošana. Vācietis it kā gribētu latvieti pārvācot, bet tanī pašā laikā saka, ne, jo vācu tautība ir pārāka un latvietis nav cienīgs būt par vācieti. Krieviem tādu aizspriedumu nebija. Būt cilvēkam, neatkarīgi no tautības, krievu uzskatā nozīmēja būt krievam. Latviešu studenti Pēterpilī un Maskavā un daudzi tolaik Krievijā strādājošie latvieši pārbrauca uz Latviju ar krievu sievietēm, kuŗas parasti necentās iemācīties latviešu valodu. Viņām nebija tas arī vajadzīgs, jo latvietis ātri pielāgojas apstākļiem.

Arī pašreiz Latvijā notiek nopietna pārkrievošana, kurai šoreiz labs ierocis ir televīzija. Lielumlielais vairums raidījumu ir krievu raidījumi, īpaši filmas. Sevišķi izteikti to izjūt Latgalē. Ir pat tādi, kas saka, ka latvieši jāatradina no tā, ka te būs latviska valsts. Ir citi, kas krieviem stāsta, ka latviešu valoda nav jāmācās, jo jau tuvākā laikā krievu valoda Latvijā būs oficiāla valsts valoda. Diemžēl šai aģitācijai pretestības no valsts iestādēm tikpat kā nav.

Amerikā arī daudzās vietās dzīvo pārsvarā ķīnieši vai meksikāņi, kas brīvi sarunājas savās valodās, bet neviens tāpēc nedibina papildu oficiālās valodas, tāda ir tikai viena, un tā ir valsts valoda – angļu valoda.

Skolas, kas audzēkņus māca minoritāšu valodās, parasti nefinancē valsts. Tā tas, piemēram, ir Kanadā un ASV. Trimdas latvieši, nonākot dažādās mītnes zemēs, savus bērnus sūtīja mītnes zemes skolās, bet latvietības saglabāšanai paši par saviem līdzekļiem uzturēja un arvien uztur sestdienas vai svētdienas skolas.

Vai mazākumtautību skolas Latvijā audzina patriotus Latvijai? Reiz jautāju kādam poļu skolas darbiniekam: “Ja būtu karš starp Poliju un Latviju, kuŗa pusē kaŗotu jūs audzēkņi?” Atbildi nesaņēmu.

Minoritāšu skolas un divplūsmu skolas bieži vien arī neaudzina studentus Latvijas universitātēm. Vairāki šo skolu absolventi mācības turpina Krievijā vai Polijā, un nereti tur arī paliek uz dzīvi.

Citiem pārtautošanas mēģinājumiem var pieskaitīt fizisku iznīcināšanu, tautas locekļu izklīdināšanu un svešinieku ieplūdināšanu tik lielā skaitā, ka vietējie nespēj tos vairs asimilēt. Un Latvijā tas ir jau noticis. Ne tikai fiziska iznīcināšana, bet arī dažādu paņēmienu pārtautošana ir noziedzums, un tā rezultātā tauta beidz pastāvēt. Senatnē latvieši apdzīvojuši plašus apgabalus, kas tālu sniegušies pašreizējās Krievijas robežās. Gadsimtu gaitā latvieši pārkrievojās un tagad pat nezina savu izcelsmi. Kā bija ar Abreni? Un kas notika ar libiešiem? Libieši 13. gadsimtā bija 13% no visiem Latvijas iedzīvotājiem. Mūsdienās Latvijā dzīvo mazāk nekā 200 līvi! Lai šie skaitļi mums ir skaļš brīdinājuma signāls, jo vēl nav par vēlu! Lai nebūtu jāsaka “ak, cik žēl”,

latviešiem ir jāklūst pašlepnākiem, uzstājīgākiem, cītīgākiem savas valodas aizstāvjiem, jo citādi mēs neizdzīvosim. Valoda ir tautas dvēsele, un Latvijas valstij jēga ir tikai tad, ja tā pamatā ir latviska Latvija. Valodu neviens nevar mums atņemt, bet tā pastāvēs tikai tad, ja latviešu valodas mācīšanu sāksim ģimenēs, mācīšanu turpināsim skolās un, ja Latvijā to lietos ikdienas sadzīvē. Latviešu valodai būt vai nebūt ir pašu latviešu ziņā. Tas nozīmē to, ka latviešiem savā zemē arī ar mazākumtautību cilvēkiem ir jārunā latviešu valodā un jāpastāv uz to, ka visi valsts iedzīvotāji publiskā sadzīvē lieto tikai valsts valodu. Tā tas ir visur pasaulē. Ja kāds iedzīvotājs 20 gados nav apguvis kaut minimālo valsts valodu, tad viņam būtu jājautā, kāpēc viņš nav to darījis.

“Ir tikai viena Latvija un citas nav nekur.” (Andrejs Eglītis). Latvijai vēlēsim veiksmi! Latvijai vēlēsim, lai tās iedzīvotāji būtu lepmi par savu valsti. Latvijai novēlēsim: būt vienotai, būt stiprai un pāri visam – mīlēt savu valodu.

Valoda katrai tautai ir lielākais un dārgākais mantojums. Diemžēl laika gaitā ir pazudušas daudzas valodas. Neļausim šo likteni piedzīvot mūsu valodai! Kamēr dzīva būs valoda, dzīvos tauta, tāpēc sargāsim, cienīsim un kopīsim savu valodu! Bez valodas nav tautas, nav valsts!

Andrejs Eglītis

*Nu es esmu savpusē,
Satikos ar smilgu.
Teica viņa domīga –
Biji prom par ilgu.
Ilgi tevi gaidījām,
Ilgu skarām ziedot;
Tikai vienu nevaram,
Nevaram tev piedot,
Ka tu esi ielicis
Te tik vienu kāju –
Vai tā otra aizmirsusi
Savu īsto māju?*

(Tauta manas mājas, 1993)

LIELDIENU LAIKA PĀRDOMĀM

“Mums ar Dievu ir vienkārši jāsadarbojas!”

Mācītājs **Juris Cālītis** intervijā **Ligitai Kovtunai**

Es jūs sazvaniju Latvijas laukos, *Zvanniekos*, pie Cēsīm. Kā tur izskatās? Kā jūtas un kā uzvedas cilvēki?

Jā, esmu laukos, šodien, 3. aprīlī, te ir vējains, snieg, un es biju izgājis ārā paskatīt, kas pirmais uzplauks, – dārzs vai alksņi. Tad var zināt, kāda būs vasara. Pie mums, Cēsu apkārtnē, šķiet, cilvēki nav ļoti stresaini, uzvedas mierīgi. Mēs *Zvanniekos* ievērojam valsti noteikto karantīnu, no mājām izbrauc tikai Sandra (Jura dzīvesbiedre – L. K.), lai iepirktu produktus. Es pats – tikai pilnīgas nepieciešamības gadījumā.

Cik jūs šobrīd *Zvanniekos* ir?

Esam kādi trīsdesmit cilvēki, lieli un ne tik lieli. Taču, tā kā mums ir liela teritorija, bērniem ir iespējas kustēties, darboties, turklāt svaigā gaisā. Un mēs, kā citkārt vecāki, izdomājam kādas notikumu “svinības”, lai pacilātu garu. Nu, piemēram, sarīkojam draudzības svētkus. Proti, novērojām, ka divu grupu bērni bija kļuvuši ne visai draudzīgi, mēģināja cits citu apcelt un tādā bērnišķīgā kārtā darīt pāri otram. Pēkšņi šajās dienās viena grupa pret otru sāka izturēties pavisam citādi, skrēja klāt, teica – piedod, piedod! Sandra izdomāja, ka tad nu gan vakarā jāsvin draudzības svētki.

Vai arī jūs piederat tiem optimistiem, kas uzskata, ka pasaule pēc šīs krīzes būs labāka?

Mana dzīves pieredze liecina, ka cilvēki netop ne labāki, ne sliktāki tāpēc, ka viņus piemeklējusi kāda pasaules krīze. Tāpat kā gadījumos, kad viņus skārusi kāda tikai viņu vien skarosa krīze... Es nevaru apgalvot, ka cilvēki no tā mācās. Bet es varu apgalvot, ka mūsu rīcību veido “gargabalā” veidoti paradumi, iemaņas, ko mēs palēnām veidojam sevi. Un tās darbojas ne tikai krīzes brīdī, arī “nekrīzes” brīdī. Krīzē tas vienkārši izpaužas sasināti. Cilvēks pēkšņi nekļūst ne labāks, ne dāsnāks, ja viņš ir nonācis grūtībās, ja viņam ir smagi. Biežāk notiek tā, ka drāmatiski notikumi pastiprina to, kas jau ir. Ja esi tendēts uz pesimismu, tad kļūsi vēl pesimistiskāks, ja esi tendēts uz “normālu attieksmi”, tad tā arī pastiprināsies. Piemēram, attiecībā uz mūsu šā brīža situāciju, kas daudzkārt novedusi līdz pānikai, – ja vēsu prātu paskatāmies uz elementāru statistiku, kā ik gadu plosās “parastā” gripa, cipari rāda, ka tās gadījumi Latvijā jau nonāvējuši 86 cilvēkus. Saslimušo skaits – 106 tūkstoši. Ar gripu Amerikā ik gadu saslimst 38 miljoni cilvēku, mirušo skaits pārsniedz 100 tūkstošus. Jautājums – vai mēs protam pareizi izvērtēt? Esmu pilnīgi pārliecināts, ka nepieciešami šābrīža distancēšanās un karantīnu noteikumi, bet pānika ir tāpēc, ka mēs neko nezīnām par šo jauno vīrusu, tas ir svešs, uznācis negaidīti. Tas, kā to risināja Ķīnā, mūs satrauca,

Juris Cālītis: “Mēs sāksim vairāk domāt par to, kam tad izdodam naudu. Pakāpjoties mazliet augstāk, – domāju, ka sapratīsim, ko īstenībā nozīmē būt cilvēkam tuvu. Cilvēks nav dzimis un audzis, lai būtu viens, vientulība ir briesmīgākā lieta pasaulē, lielāka par tām postošajām sērgām, kas var cilvēku piemeklēt. Mēs no dzimšanas esam caur un cauri sabiedriskas būtnes! Mēs citkārt pat neapzināmies, cik svarīgi mums ir tie cilvēki, ar kuriem mēs rēķināmies, ar kuriem kopā strādājam, kas ir mūsu ģimenē un draugu lokā. Šis krīzes laiks ir tas, kas liek mums par to domāt.”

Sandra ar *Zvannieku* bērniem

mēs pārņemām šos trauksmes signālus. Es ļoti iejutos šai nezināmajā situācijā – galu galā esmu tajā vecuma grupā, kas ir visaugstākā riska pakāpē, ņemot vērā arī manas personiskās veselības problēmas. Bet es tomēr mēģinu saprast, vai mūsu satraukumam nav kādi dziļāki iemesli, kāpēc esam “iekāpuši” tādā pānikas

straumē! Manuprāt, to lielā mērā sēj arī sociālie tikli, kas tagad ir pārņēmuši informatīvo telpu un iedarbojas uz mūsu prātiem, ietekmē mūsu līdzsvaru, stresu un – vēlreiz atkārtoju – veselo saprātu, kas nobloķē mūsu, pieaugušo cilvēku, mēreno redzējumu. Joprojām uzsveru, ka piesardzības pasākumi ir jāievēro.

Kāda būs, jūsuprāt, tā vērtīgākā mācība, ar kādu izešim no šīs krīzes?

Grūti, ļoti grūti atbildēt uz šo jautājumu... Vienu gan varu pateikt – noteikti sapratīsim, kas mūsu pirkšanas – pārdošanas drudzī ir tas vērtīgākais un vai vispār vajadzīgs. Mēs sāksim vairāk domāt par to, kam tad izdodam naudu. Pakāpjoties mazliet augstāk, – domāju, ka sapratīsim, ko īstenībā nozīmē būt cilvēkam tuvu. Cilvēks nav dzimis un audzis, lai būtu viens, vientulība ir briesmīgākā lieta pasaulē, lielāka par tām postošajām sērgām, kas var cilvēku piemeklēt. Mēs no dzimšanas esam caur un cauri sabiedriskas būtnes! Mēs citkārt pat neapzināmies, cik svarīgi mums ir tie cilvēki, ar kuriem mēs rēķināmies, ar kuriem kopā strādājam, kas ir mūsu ģimenē un draugu lokā. Šis krīzes laiks ir tas, kas liek mums par to domāt. Esmu pārliecināts, ka man arī būs padziļinātāks skats uz tiem cilvēkiem, kam ir liela loma manā dzīvē. Būs, protams, arī gadījumi,

proti, kurpnieks, nonācis Debesu priekšskambarī, gaida Svēto Pēteri, kas tobrīd aizņēmts citos darbos, un, lūkojoties uz leju, redz visādas nelietības, ko cilvēki dara. Sadusmojies viņš sāk mest leja ķebļus, kas gadījušies telpā pa rokai. Pēteris atgriezies teic, – ko tu dari?! Tā jau tu atbrīvosi Debesis no visām mūsu mēbelēm...

Redziet, Dievs ir rīkojies pilnīgi pretēji, no gluži neiespējamā “materiāla”, no pišļiem radīdams cilvēku. Jā, tieši no pišļiem, no zemes, un to ir “iezīmējušas” savā valodā visas pasaules tautas. Un tā radies šis brīnums – Cilvēks, kas var darīt ļoti daudz laba, brīnišķīga un arī neiedomājama ļaunumu. Dievs darīja visu, lai dziedinātu, audzētu un vairotu labo. Mums ar Dievu ir vienkārši jāsadarbojas.

Un varenā Daba arī jau devusi savu atbildi – Venēcijas tīrajos kanālos iepeldējušas zivis un gulbj!

Vai nav skaisti?! Man ļoti patīk šis stāsts. Es skatos arī uz kokiem un domāju – tie taču stāv

Zvannieki

kad cilvēki atklās tādus, ko viņi īstenībā nevar ciest..., droši vien arī ģimenēs. Neizslēdzu, ka būs vīri un sievas, kas otram pateiks: es ar tevi vairāk negribu kopā dzīvot!

Sabiedrībā šobrīd ir populārs viedoklis, ka notiekošais ir Dieva dusmas vai vismaz – Dievs ir licis apstāties un padomāt. Jūsu – mācītāja – komentārs?

Tā ir fantāzija! Būdam teologs un Bībeles speciālists, tomēr esmu pārliecināts, ka šīs domas par Dieva dusmām nāk no mūsu bērības stāstiem, ka, piemēram, zibeņi pārkonā laikā ir Dieva dusmu bultas. Tas pozitīvais šai stāstā ir tas, ka mēs paši esam saredzējuši, ka Dievam būtu iemesls uz mums dusmoties, nevis kādas Viņa dusmas. Es pat teiktu – tā ir tā terapeitiskā nozīme tam, ka mēs domājam par Dieva dusmām, jo apzināmies, ka būtu tās pelnījuši. No teoloģijas viedokļa, ja Dievs patiesi dusmotos, mēs visi jau sen būtu zem zemes, un ne jau ar vīrusu! Atminos kādu pasaciņu, ko dzirdēju, kad biju gadus, nu, deviņus vecs,

sardzē! Bērzi, egles, priedes manā iztēlē ir tie pacietīgie, mēmie sargi, kas stāv zieme un vasaru mierīgi savā vietā, šūpoti un plosīti no vēja, vētrām, sērgām, nesatricināmi savā sarga postenī.

Jūsu vēlējums mūsu lasītājiem šagada Liel dienās!

Liel dienu pirmajiem piedzīvotājiem, Jēzum un viņa tuvākajiem, bija jāpiedzīvo tā apziņa, ka kaut kas jauns un liels ir noticis, un te es nedomāju Augšamcelšanos, kas ir tas galvenais rādītājs, ka Tas ir noticis! Galvenais ir tas, kas notika ar viņiem pašiem, tas, kas pārliecināja, ka Dievs ir PAR viņiem, pārliecinājis, neizsakāmi PAR! Otrais – tā ir dāvana, kas dota no devīgas rokas. Augšamcelšanās gūst nozīmi tikai tad, ja sajūtam to Dieva garu, kas pārņēma šos pirmos lieciniekus. Tāpēc mans vēlējums – nevis ļaujāties, bet meklējam veidu, kā Dievišķā dvaša mūs no jauna enerģizē, piepilda un dara cilvēkus skaistākus viņu mīlestības un draudzības izteiksmē.

Aizslēgtās pasaules piezīmes: lidojums nezināmajā virzienā

ĢIRTS SALMGRIEZIS, īpaši *Laikam un Brīvai Latvijai* no Briseles

Astoņos vakarā cilvēki atver logus, iznāk ārā uz terasēm, balkoniem... Plaudē, ribina katlu vākus, gaviļē... Pavisam citāda aina bija pirms trīspadsmit gadiem, kad 2007. gadā ieradās Beļģijā. Tad bija sākusies valdības veidošanas krīze, kas ievilkās gandrīz pusotru gadu. Šķiet, vienīgais vienojošais simbols toreiz bija putojošs alus kauss. Jā, pieklājīgi sociāli apreibinošs līdzeklis vienoja jau tā distancētās flāmu un valonu kopienas, un 11 miljonu iedzīvotāju valsts, kas teritorijas apjomā ir uz pusi mazāka nekā Latvija, noturējās un noturas daudzus pārmaiņu vējos...

Patlaban politiski sadrumstlotā Beļģija, sarežģīti notamborētā mežģīne, ir vienota vakara mijkrēslī kā nekad agrāk, par spīti dažādām politiskām kaislībām un savstarpējo kopienu nesaskaņām. Jo svarīgi ir pateikt paldies cilvēkiem, medicīnas darbiniekiem, kuŗi šajās dienās veic nesavtīgu darbu. Šajā ikvakara piecminūtē beidzot ieraugu savu kaimiņu sejas, kuŗas *vecās pasaules* ikdienas steigā nebija ievērojās. Ieraugu to, ko pat agrāk nebija pamanījis, traucoties – kā jau tas bija pieņemts *nākotnes cilvēkiem* – 21. gadsimta dinamiskos ātrumus no vienas Eiropas pieturvietas uz citu. Savā ziņā daudzi bijām kļuvusi kā *duracell bateriju zaķīši*, kas straujā steigā mēģināja patērēt, lēkāja noteiktos laikos un telpās, izbaudīja dzīvi neiedomājamā tempā. Nu baterijas ir izlādētas, daudzi *zaķīši* izmisumā, saguruši. Apmulsumā...

Pasaules apstāšanās laiks ir ļoti sarežģīts daudziem no mums. Reizēm jau man likās, ka daudz ko esmu piedzīvojis, pieredzējis, sastapis, ieraudzījis... Bērība aiz dzelzs priekšskara, Latvijas neatkarības gaidīšanas laiks, trauksmainie aizvadītā gadsimta deviņdesmitie gadi, loga pavēršana uz Eiropu, smaga ekonomiskā krīze, terora draudi. Un patlaban mistiskais vīruss, pasaules nolikšana uz bremsēm, liela neziņa par rītdienas gaidāmajiem notikumiem. Šobrīd dzīves scenārijs nav paredzams, viss ir tik trausls, un lielā klusumā pat var dzirdēt ne tikai, kā atskan porcelāna kafijas tasīte, kad tajā tiek ielieti ikrīta uzmundrinošais melnais dzēriens, bet arī mierīgāk var izjust pavašara atmošanos dabā.

Beļģija aizveras pamazām

Vēl marta sākumā likās neticami, ka notiks pasaules *aizslēgšana* uz ilgāku nezināmu laika periodu. Vēl pavisam nesen Briselē dzīve ritēja ierastajos ritmos. Kad darba sapulcē pirms divām nedēļām tika paziņots, ka varētu klātienē netikties ilgāku laiku, tā tobrīd likās pat neiespējama dzīves reģija.

Pirms dažām nedēļām vēl bija atvērti visi veikali, sporta klubi, pamazām tas viss tika slēgts. Vēl līdz aizvadītajai otrdienai strādāja frizētavas, kuŗas fēni dūca lēnāk un nosvērtāk, salonā varēja atrasties tikai viens klients kopā ar meistaru. Arī beļģu skaistumkopšana šobrīd atstāta novārtā,

katram vien pašam jāparūpējas par savu matu sakārtojumu.

Arī pats esmu *uz pauzes* Briselē. Kollēgas redzu virtuālajās sapulcēs ar tālruņa starpniecību. Nepārtraukti telefons vibrē no dažādām ziņām, statistikas datiem, vēstījumiem no darba, draugiem un paziņām. Darbs ir kļuvis saraustīts, taču visi nepieciešamie uzdevumi ik dienas tiek veikti no mājām, ciešā sasaistē ar saviem kollēgām. Darba apjoms nav sarucis. Eiropas Parlamenta darbība nav apstājusies arī attālinātā režīmā. Tas viss, protams, konfrontē ik dienu, ik minūti ar globālā timekļa vienēs atrodamajiem skumjiem stāstiem, arī

pārbaudījums Eiropas stabilitātei, kad jāpieņem daudzi sarežģīti risinājumi, jāatmet nacionālais egoisms, lai kopā pārvarētu šo sērgu. Tas noteikti var izdoties, ja kopā turēsimies stipri, nevis domāsim tikai par to, ko no Briseles var vairāk izdabūt savai valstij, bet pie pirmās neveiksmes to vairosim sava politiskā izdevīguma un savtīguma labā. Ik pa laikam aizdomājos par Lielbritāniju, kas pirms izstāšanās no Eiropas Ūnijas skandēja par neganto un ļauno savienību, jo, lūk, tā esot sagan-dējusi britu medicīnas sistēmu. Lai gan medicīnas aprūpe nav kopējā Eiropas Savienības politika – šī nozare ir nacionālo

Ģirts Salmgriezis: “Ļoti nopietns pārbaudījums Eiropas stabilitātei, kad jāpieņem daudzi sarežģīti risinājumi, jāatmet nacionālais egoisms, lai kopā pārvarētu šo sērgu. Tas noteikti var izdoties, ja kopā turēsimies stipri, nevis domāsim tikai par to, ko no Briseles var vairāk izdabūt savai valstij, bet pie pirmās neveiksmes to vairosim sava politiskā izdevīguma un savtīguma labā. Ik pa laikam aizdomājos par Lielbritāniju, kas pirms izstāšanās no Eiropas Ūnijas skandēja par neganto un ļauno savienību, jo, lūk, tā esot sagan-dējusi britu medicīnas sistēmu.”

puspatiesībām, mistiskām konspirācijas teorijām, pareģojumiem, un *divāna eksperti*, kā vienmēr, zina visu labāk par valdības spējām, Eiropas Savienības spēkiem un nespēkiem utt. Vīruss ir ierobežojis ne tikai mani, bet arī daudzas dalībvalstu valdības, tostarp jauni, radoši risinājumi jāmeklē Eiropas Parlamentam lēmumu pieņemšanā un Eiropas vērtību nosargāšanā. Ļoti nopietns

dalībvalstu ziņā. Veselība sākas no katra indivīda paša un katras valsts spējām un vēlmēm! Jādomā, ka Britānija tiks galā veiksmīgi, jo vairs taču nav arējā ne-naidnieka – Eiropas Savienības.

Smaids vēl nepazūd

Ierastais dzīves plūdums ierobežoti aprāvējis Briselē. Jāteic, Brisele to ir pieņēmusi ļoti saprātīgi un cilvēciski. Smaids vēl nezūd

no līdzciltveku sejām, attālināti savstarpēji nepazīstami cilvēki cits citam pasaka *bonjour* uz ielas. Parkos skrējēji un vingrotāji ievēro divu metru attālumus, aptiekas atvērtas. Parkos arī beļģu sunīši cenšas ievērot distanci, un to jau bija pamanījis agrāk, ka mājdzīvnieki šajā valstī tiek labi audzināti, nevis skoloti potenciāliem uzbrukumiem. Vairāki restorāni, bāri vēl atvērti. Bet tur sēdēt garas stundas nav iespējams, var pasūtīt tikai maltīti līdzņemšanai. Aizvērusies arī slavenā cepto kartupeļu bodīte *Jourdan* laukumā, kur pat nereti bija rindā redzami stāvam Beļģijas karalis un Vācijas kanclere Angela Merkele. Vācijas vadītāja svarīgās sanāksmes starpbrīdī baudīja kraukšķīgos, eļļā ceptos kartupeļus, pārklātus ar biezu kečupu un majonēzes kārtu. Jāpiebilst, ka porcijas te vienmēr izdekorē nu gluži kā skaistas putukrējuma tortes.

Nedēļas nogalē Beļģijas Nacionālās drošības padome nolēma ārkārtas situāciju valstī pagarināt līdz 19. aprīlim. Pirms tam tika nolemts, ka šāda situācija būs līdz 5. aprīlim. Ko tas nozīmē ikvienam Beļģijas iedzīvotājam? Ikvienam ir jāpaliek mājās, izņemot došanās uz pārtikas veikaliem, aptieku vai pie ārsta. Uz darbu var doties tikai gadījumos, ja nav iespējams darbs attālinātā režīmā. Taču nav aizliegtas fiziskās aktivitātes parkos, tās pat tiek rekomendētas, gan, ievērojot sociālo distanci. Par veselīga dzīvesveida piekritējiem tagad ir kļuvuši pat beļģi, kuŗi parasti sporta klubiem gāja garām ar likumu.

Nedrīkst sēdēt parkos uz soliņiem vai rīkot piknikus. Tāpat nav atļauts doties pastaigās gar jūru vai braukt atpūtas braucienos uz *beļģu Alpiem* – Ardēnos. Beļģi nedrīkst doties arī uz savām lauku rezidencēm. Nav iespējama tāda situācija, kā, piemēram, sastrēgumi 10 kilometru garumā pie Saulkrastiem.

Tomēr Beļģijā ierobežojumi vēl nav tik strikti kā Francijā, kur var tikai vienu stundu pavadīt ārā. Vēl frančiem esot jāaizpilda speciālas anketas, kad viņi dodas laukā no savas dzīvesvietas, lai policija var kontrolēt un nepieciešamības gadījumā likumpārkāpējus sodīt ar soda naudām. Tiek ziņots, ka ārkārtas situācija tiksot pagarināta Beļģijā līdz 3.maijam.

Protams, liels satraukums ir par ekonomisko situāciju dažādās nozarēs. Ir jau aprēķināts, ka restorāni, sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumi līdz Liieldienām zaudēs aptuveni 1,7 miljardu eiro. Tas būs krietni vien vairāk nekā pēc teroraktiem Parīzē un Briselē 2016.gadā. Bet ir jau panākta vienošanās ar daudziem ēku īpašniekiem, kas izīrē telpas restorāniem vai bāriem, lai šajā laikā nav jāmaksā īres samaksa vai to atlīdzinās vēlāk līdz ar ekonomiskās situācijas uzlabošanu.

Šajās dienās parādās arī kāda pozitīva ziņa – līdz ar dažādiem ierobežojumiem manāmi ir uzlabojusies gaisa kvalitāte Briselē, kas reizēm bijusi sliktāka nekā pieblīvētajā Manhatanā.

Dzimst leģendas nākotnei

Šis noteikti ir stāstu laiks, kad dzimst nākotnes leģendas. Ja šo laiku izturēsim veiksmīgi, noteikti radīsies jauni vēstījumi, pētījumi par cilvēku uzvedību neordināros apstākļos. Jau patlaban notiek spekulācijas, cik laimīgās laulības izputēs, cik daudzi jauni planētas Zeme iedzīvotāji tiks radīti. Pēc ārkārtas situācijas izziņošanas Lielbritānijā saņēmu ziņu no Londonas, ka pretim nāk dažāda vecuma briti, pušot un elšot nesam vienu vai vairākas lielas alkohola kartona kastes, jo, šķiet, vairākus britus tikai interesē, vai grādīgo dzērienu pietiks nebaltam dienam. Savukārt no Luksemburgas pienāk ziņojums, ka iedzīvotāji izturas vienaldzīgi pret gaidāmo veselības krīzi.

(Turpinājums 9. lpp.)

MĀRIS BRANCIS

Trimdas archīvu mājupceļš

Rīgas vēstures un kuģniecības muzejs

Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja krājumā ir vairāk nekā 3000 trimdas latviešu saglabāto un radīto kultūras, vēstures un mākslas vērtību. Muzejs jau 1990. gadu sākumā saņēma vērtīgas kultūrvēsturiskās liecības, ko trimdas latvieši bija saglabājuši svešumā. Starp tiem ir bijušo rīdzinieku – dejotājas Vijas Vētras, modes mākslinieces Hermīnes Spainis – Balodis, ceļotāja Aleksandra Laimes un sudrabaķaļa Jāņa Ridusa memoriālie priekšmeti, gan arī vairāku latviešu fotogrāfu darbi.

Lielākā daļa trimdas saņemto arhīvu saistīta ar Latvijas kuģniecības vēsturi. Starp tiem ir daudzu latviešu tālbraucēju kapteiņu, ostas darbinieku un kuģu mehāniķu memoriālie priekšmeti un dokumenti, kas raksturo Latvijas kuģniecības vēsturi ne tikai laika posmā līdz Latvijas okupācijai, bet arī latviešu kuģniecības darbinieku, organizāciju un uzņēmumu darbību trimdā. Ņemot vērā muzeja ierobežotās iespējas (telpu trūkums!), tā krājumā nevar tikt uzņemti apjomīgi arhīvi, tomēr muzejs noteikti izvērtēs un uzņems krājumā trimdā saglabātos Latvijas vēstures materiālus par laika periodu līdz 1944. gadam, kas saistīti ar Rīgas organizācijām un uzņēmumiem (piemēram, karogus, zīmogspiedņus u.tml.), kā arī dažādu sabiedrisko un kultūras darbinieku personīgās lietas (piemēram, smēķēšanas piederumus, pulksteņus, rakstāmlietas, zīmogspiedņus, balvas, grāmatas ar ierakstiem, fotogrāfijas u.c.).

Savukārt Latvijas kuģniecības vēstures pētniecībai, atspoguļošanai un saglabāšanai tiek komplektēti priekšmeti, kas memoriāli un saturiski saistās ar 1) Latvijas un latviešu cilmes jūrnieku un jūrniecības darbinieku gaitām Rietumvalstu tirdzniecības flotēs, rēderejās un citās trimdas zemju vietējās un starpvalstu struktūrās; šo darbinieku vidū – krasta dienestu, ostu un rēdereju darbinieki, kuģīpašnieki, jūrniecības vēstures pētnieki, sabiedriskie darbinieki, kā arī juristi, kuģi piedalījās latviešu kuģīpašnieku un viņu mantinieku cīņās par saviem īpašumiem (vai kompensācijām par tiem), ko Otrā pasaules kara laikā pārņēma un ekspluatēja Lielbritānija un ASV; 2) starpkaņu laika Latvijas Republikas tirdzniecības flotes kuģiem (arī pēc attiecīgā kuģa latviskā nosaukuma, karoga un īpašnieka maiņas – līdz peldlīdzekļa norakstīšanai) Rietumvalstīs pēc 1939. gada.

Ar pilnu trimdas latviešu muzejam nodoto priekšmetu sarakstu var iepazīties Latvijas Nacionālā arhīva veidotajā katalogā “Pasaules latviešu dokumenti Latvijā”, kas pieejams tiešsaistē.

Piezīme: Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja filiāle ir Latvijas Fotogrāfijas muzejs.

Kontaktpersona: Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja galvenā krājuma glabātāja Agita Ančupāne; e-pasts: agita.ancupane@rigamuz.lv Muzeja adrese: Palasta iela 4, Rīga, LV- 1050

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

Aizslēgtās pasaules piezīmes: lidojums nezināmajā virzienā

(Turpināts no 8. lpp.)

Staigā ielās un pašiem liekas, ka finansiāli muskuļotā hercogiste Luksemburga ir izolēta no apkārtējās pasaules! Arī Beļģija neatpalika pirms divām nedēļām. Kad izziņoja *x stundu*, daudzi beļģi nākamajā dienā aiztraucās pie kaimiņiem – Nīderlandē, *no-svinēja dzīvi* krogos un restorānos, sapirkās “pirmās nepieciešamības preces” – modīgos apģērbus dārgajos zīmolu veikalos. Daudzām beļģu mājsaimniecībām šis dienas patiešām ir liels izaicinājums. Jo daudzu turīgāku beļģu dzīves dizainā iederas vakariņošana restorānos nevis gatavot ikdienas maltīti mājas apstākļos, un kur nu vēl pēc tam laiku tērēt katlu un plīts tīrīšanai.

Man bieži kollegas, draugi, tuvinieki jautā, kā es izturu šo laiku. Mana atbilde krīzēm – pozitīva domāšana, un Karlsona viedie vārdi – mieru, tikai mieru! Esmu sapratis – lielas lietas notiks ar vai bez manis... Šajās dienās neesmu apkrāvējis ar tualetes

papīra rullītiem un neesmu izpircis visas pārtikas preces lielveikalos. Lai gan ik pa laikam esmu sevi pieķēris, ka iepērkos vairāk – priekšdienām! Šis uzvedības kods iekodēts jau no bērnības, jo bieži nevarēja zināt, kad vietējā veikalā būs preču pieveidums, un noteikti bija jāsapērkas vairāk. Pēdējās dienās esmu rīkojies neordināri, piemēram, nopircis svaigus ziedus mājoklim omas uzlabošanai. Esmu sastādījis augus uz terases. Lai būtu skaisti arī nezināmajās nākotnes stundās... Esmu abonējies vairākus Latvijas preses izdevumus uz Briseli, jo dažkārt sociālo tīklu ziņu lentes nesniedz kvalitatīvu informāciju, analīzi par notiekošo Latvijā.

Šis ir pārbaudījums cilvēcei, mums pašiem. Esam lidojumā – nezināmajā virzienā. Jāpaļaujas uz augstākiem gaisa un kosmosa kapteiņiem. Ticu – beigās viss būs labi – mierīga un veiksmīga zemskaire. Taču, lai tas viss veiksmīgi notiktu – mums pašiem ir jāievēro visi drošības noteikumi. Atbildīgi. Vēl pavisam nesenā pa-

Briseles ikdiena

gātnē tika daudzīnāts, ka mūs aizsargā bagātā Eiropas Savienība un drošā Ziemeļatlantijas aliance. Lai gan abas starptautiskās organizācijas dara visu iespējamo, ir nepieciešams kā lielāks un spēcīgāks... Un tas ir mūsu pašu solidārs spēks, mūsu izturība, nezaudējot savu cilvēcību!

Pēdējā laikā soctīklu slīdrādēs pamanu dažādas bildes no arhīviem. Ir populāri ievietot savas senāku vai jaunības dienu foto un priecāties, cik skaisti tomēr bija pirms daudziem gadiem. Reizēm uzdodu jautājumu – vai viss labais jau ir bijis?... Un kas būs tālāk?... Vai mēs paši kļūsim viedāki?... Vai pēc atlabšanas pie pirmās izdevības atkal trauksimies un *tērēsim pasauli* kā *zaķīši no duracell fermas*.

Sirdsgudri. Lai laba veselība!

P.S. Piezīmēm pielikts punkts 29.03.2020. Plkst 16, Brisele, Forest. Lidojums nezināmajā virzienā turpinās....

STĀSTĀM PAR LIKTEŅDĀRZU

Gadu gaitā Likteņdārza radīšanā ar savu darbu vai ziedojumiem iesaistījušies desmitiem tūkstošu cilvēku un daudz iestādes. Projektu atbalstītāju skaits pārsniedz 500 tūkstošus, un Likteņdārzu apmeklējuši viesi no vairāk nekā 50 valstīm. Kā pagājušā gadsimta paaudzes mums atstāja Brīvības pieminekli, tā mēs nākamajām paaudzēm atstāsim Likteņdārzu. Ne tikai piemiņai, bet arī iedvesmai un spēkam. Nākotnei!

Kopš aizvadītā gada ziedotāju pulkam pievienojusies arī ALA, izvirzot atbalstu Likteņdārzam par vienu no savām prioritātēm. Jau otro gadu reklāmas kampaņa risinās arī mūsu laikrakstos, sadarbojoties ar uzņēmumu "Kokpārstrāde 98", ko Latvijā vada Gunārs Dzenis. Pievienojieties arī jūs!

AMFITEĀTRIS

Amfiteātris ir Likteņdārza sirds, kas simboliski nodala dārza pagātnes daļu no nākotnes daļas. Ozolu godasardzes ieskaits, šeit strāvo Likteņdārza spēka kodols. Amfiteātris sevī koncentrē abeļu alejas ziedošo milestību, akmeņu krāvēju bezgalīgo mieru un ziedojuma akmeņu spēku.

Amfiteātri apvij pelēko akmeņu krāvējs "Sirmais saulriets", ko veido vairāk nekā 52 tūkstoši laukakmeņu, kuņģus savu tuviņu un dzimtas piemiņai atveš Latvijā iedzīvotāji. Katrs dārza apmeklētājs joprojām ir aicināts vest uz šejieni savu laukakmeni.

Amfiteātra godasardzi – 40 ozolus – stādījušas 72 Latvijas pašvaldības, veltot tos sava novada politiski represēto piemiņai.

Ūdens kanāls, kas apvij Amfiteātri, simbolizē cietušo cilvēku izlietās asaras un ticību, ka pagātnē notikušais vairs nekad neatkārtosies. Lai nokļūtu Likteņdārza sirdī, ir jāļauj upei veldzēt prātu un sirdi ar bezgalīgo un mierinošo ūdens plūdumu. Amfiteātri vērot skaistu izrādi dabā – saulrietu virs Daugavas.

Likteņdārza Amfiteātri kopš 2009. gada notiek Latvijas Televīzijas ziedojumu akcijas "Top Latvijas Likteņdārzs!" koncerti un citi pasākumi.

2017. gada novembrī ar Rīgas Rotary kluba vadītāja Juŗa Šteimbuka iniciatīvu un Latvijas Rotary klubu kopīgu finansiālu atbalstu tika izbūvēts amfiteātra labās puses tiltiņš.

2018. gadā amfiteātra kreisajā pusē pie Daugavas tika izbūvēts gājēju tilts Ulza Gravas piemiņai.

Atvadoties no viņa, ģimene aicināja nenest ziedus, bet ziedot Likteņdārzam. Tika saziēdoti vairāk nekā 9000 EUR un nolemts par šiem līdzekļiem izbūvēt gājēju tiltiņu uz amfiteātri, kas tika atklāts 2019. gada 17. jūlijā kopā ar Ulza Gravas ģimenes locekļiem.

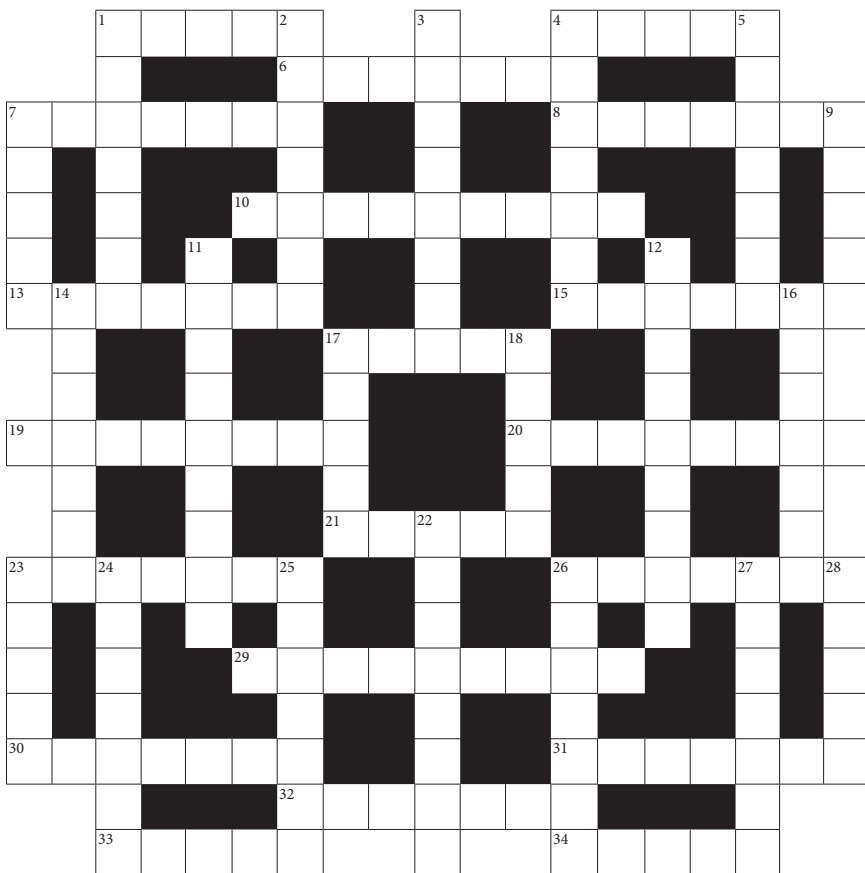
2018. gadā Austrālijas Daugavas Vanagi Latvijas Simtgadē Likteņdārzam sagādāja īpašu dāvanu – piecus 12 metrus augstus karogu mastus ar Latvijas karogiem, kā arī to uzstādīšanai nepieciešamo darbu finacējumu. Katrs no karogiem ir veltīts savam Latvijas novadam – Kurzemei, Latgalei, Vidzemei un Zemgalei. Bet piektais karogs ir īpaši veltīts tiem, kas

cietuši un atdevuši savu dzīvību par Latviju.

Amfiteātris attēlots Latvijas Bankas 2018. gada izdotajā Likteņdārzam veltītās sudraba kolekcijas monētas aversā. Tās mākslinieces ir Frančeska Kirke (grafiskais dizains) un Ligita Franckeviča (plastiskais veidojums). Monētas priekšpusē attēlots Daugavas ūdeņu ieskaits Likteņdārza amfiteātris, savukārt monētas aizmugurē – cilvēku seju atspulgs sudrabā, kas simbolizē Latvijas tautu – pagātnē sakņotu un uz nākotni vērstu. Monēta izgatavota kaltuvē *Koninklijke Nederlandse Munt* (Nīderlande). Monētas tirāža 3000 eksemplāru. Tā nopērkama Likteņdārza Informācijas ēkā.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

skrimšļu kopumi. 7. Debess dienvīdu puslodes zvaigznājs. 9. Tīrgus laukums un tautas sapulču vieta Senās Grieķijas pilsētās. 11. Sena franču tautsdziesma. 12. Sanitāri pasākumi lipīgu slimību izplatīšanās novēršanai. 14. Medicīniska iestāde. 16. Vācu astronoms, matemātiķis (1571-1630). 17. Seno ķeltu dziesminieki. 18. Jūrmalas pilsētas daļa. 21. Galvenā pazīme. 23. Latviešu rakstnieks (1886-1919). 24. Pilsēta Polijas dienvidos. 25. Centra aizsargs sporta spēlēs. 26. Austrumu vējš (poētiski). 27. Rīgas pilsētas daļa. 28. Amariļļu dzimtas augs ar biežām, gaļīgām lapām.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 13) atrisinājums

Līmeniski. 3. Baritons. 5. Statīks. 9. Konstanca. 10. Rembate. 11. Salvete. 14. Liesma. 16. Raizes. 17. "Turandota". 18. Balandā. 20. Sprogas. 24. Sataustīt. 26. Artava. 27. Škices. 28. Statuss. 30. Akniste. 31. Nikaragva. 32. Austrija. 33. Kritiska.

Stateniski. 1. Boraks. 2. Galete. 3. Bukovina. 4. Ranersa. 6. "Skaidiena". 7. "Sieviete". 8. Kalvene. 12. Akreditēt. 13. Trompetes. 15. Atmaksā. 16. Raports. 19. Akvalangs. 21. Karakasa. 22. Sultāns. 23. Piestala. 25. Pirogas. 28. Sūtnis. 29. Skanis.

Līmeniski. 1. Keramikas pudele. 4. Seno grieķu un romiešu rēķinu galdiņš. 6. Vācu rakstnieks, mākslas teorētiķis (1729-1781). 7. Valsts galvaspilsēta Eiropā. 8. Kaķu dzimtas dzīvnieks. 10. Smaržīgi, biezi sveķi, ko iegūst no ciprešu dzimtas koka Ziemeļāfrikā. 13. Valdemārpils agrākais nosaukums. 15. Mehanikas nozare. 17. Latviešu dzejnieks (1880-1919). 19. Speciālitāte. 20. Indīgi zirnekļi. 22. Tauta Filipīnās. 23. Neaizņemta, brīva

darbavieta. 26. Pilsēta Dānijā, Jitlandes pussalā. 29. Dona Kihota zirga vārds M. Servantesa romānā. 30. Liels, izturīgs necaurīdīga materiāla priekšauts. 31. Apdzīvota vieta Amatas novadā. 32. Augstskolu vadītāji. 33. Saules dievs ēģiptiešu mītoloģijā. 34. I. Kālmāna operete.

Stateniski. 1. Ciets, biezs papīrs. 2. ASV pavalsts. 3. Valdnieks, kuŗa rokās ir visa vara valstī. 4. Viedoklis. 5. Mugurkaulnieku ķermeņu kaulu un

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus. Mūsu nākamais lielais kopdarbs – uzcelt Saieta namu! **Palidzi! Ziedo!**

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

„.. tikai tīrais vārds mūžīgai nākotnei dzīvo”

10. martā atminamies dzejnieci, rakstnieci, redaktori Ingridu Viksnu – 100!

Kādā sarunā Ingrida Viksna (1920–2017) atzinusi: „.. ticu, ka cilvēks var rakstīt tikai tai valodā, kuŗu viņš jūt savās asinīs,” rakstītais vārds, latviešu valodā rakstītais vārds bija jo nozīmīgs viņas dzīvē, kad ilgi un garī gadi nodzīvoti svešumā – vispirms Stokholmā un tad Kanadā – Toronto. Rūpes par valodu viņa saglabāja mūža garumā, latviešu valodā tapa viņas literārie darbi, kuŗos ieauzta domas, pārdomas, sapņi, ilgas, smeldze un sāpes. „Esmu piedzīmusi tās paauzdes laikā, kas piedzīvoja lepnos Latvijas brīvības gadus un kas, posta dienās svešumā ceļā aizējot, uz saviem pleciem līdz aiznesa Latvijas saules dienu dzintaraino spožumu.” Mūžs nodzīvots bagātīgs, pilns spilgtu iespaidu, domu, cerību un arī kādu sevī slēptu šaubu un smeldzes. Šogad dzejnieci un prozas grāmatu autorei, žurnālistei un laikraksta *Latvija Amerikā* redaktorei Ingridai Viksnai mēs svinētu simtgadi. Viņa reiz atzinusi, ka neesot daudzrakstītāja, tomēr domājot, jūtot un rakstot tikai latviski; viņas astoņas grāmatas tomēr ir būtisks pienesums latviešu trimdas literatūras pūrā. 2010. gadā, sveicinot Ingridu Viksnu deviņdesmitgadē, apgāds „Mansards” izdeva viņas kopdzejas krājumu „Es saku paldies”. Ingrida Viksna rosīgi un aktīvi piedalījās Toronto latviskās dzīves organizēšanā, rakstnieku vakaru rīkošanā.

Ingrida Viksna, istajā vārdā Reneslāce (precējusies Fogeļe), dzimusi 1920. gada 10. martā Rīgā, tur auga un skolojās, dzīvoja Ausekļa ielas 4. namā, bet vasaras vadīja tēvoča mājās Sesavas pagasta Ķirkučos, kur iepazīta lauku ikdienas un darbi. Sesavas pagasta Ķirkuči ir viņas sentēvu mājas, kur jau kopš 18. gadsimta saimniekojuši Reneslāči. Aizsteidzoties gadu desmitus tālāk, jāatzīmē, ka 1992. gadā rakstniece par manuskriptu „Poēma par Ķirkučiem” ieguva Goppera fonda balvu.

Viņa mācījās Valža Zāliša pamatskolā un II Rīgas pilsētas ģimnazijā, 1938. gadā uzsāka baltu filoloģijas studijas Latvijas Universitātē, bet tās palika nepabeigtas, studiju laikā pievienojās korporācijai Imeria, strādāja par korektori grāmatu apgādā „Zelta Ābele”.

1938. gada rudenī Ingrida Viksna ar dažiem prozas darbiem ieradās laikraksta *Tēvijas Sargs* redakcijā pie Viļa Cedriņa, kuŗa mudināta, pieņēmusi pseidonīmu „Viksna”, jo laukos Ķirkučos augusi skaista viksna. Izņemot pirmos dzejoļu vidusskolas žurnālā *Urdziņa*, par literārās darbības sākumu uzlūkojams 1938. gads. 1943. gada sākumā ar nosaukumu „Rūgtais priekš” Ernesta Kreišmaņa izdevniecībā iznāca dzejoļu krājums. Tās bija romantisks un jaunības ciešanu pārpilns laiks, kas arī patvēries tālaika liriskajās noskaņās, tā ir mīlestības dzeja. „Vienās ciešanās, patiesības meklēšanā un noliegšanā. Toreiz es arī vēl ļoti ievēroju dzejas klasiskās formas. [...] Tagad rakstu

daudz brīvākā ritmā,” arī tematika un noskaņas turpmākajos svešuma dzejoļu krājumos mainīsies.

Drāmatisks 1944. gada nogalē un 1945. gada pirmajos mēnešos jaunā dzejniece dzīvoja Kurzemē, kur vēl bija patvērušās cerības par savu valsti, tomēr 1945. gada martā viņa kāpa bēgļu laivā, lai dotos pāri jūrai uz Zviedriju. Kurzemes smagais

laiks un ceļš pāri jūrai iemūžināts romānā „Mums jābrien jūrā” (1951, atk. Latvijā 1994), kur dokumentāls aculiecinieka vēstījums organiski savijies ar izdomu. Pirmie septiņi gadi svešumā aizritēja Stokholmā, Zviedrijā, kur nācās strādāt dažādus ikdienišķus un vienkāršus darbus, lai nopelnītu iztiku. Tē viņa bija arī latviešu laikraksta *Latvju Vārds* redaktore. Zviedrijā ar advokātu Voldemāru Fogeli izveidota ģimene, piedzima dēli Uldis un Egils, bet vēlāk – Kanadā – meita Aija. 1951. gadā aizsākās Kanadas laiks. Ar 31. numuru Ingrida Viksna kļuva par Kanadas latviešu laikraksta *Latvija Amerikā* redaktori: „Rītos no septiņiem līdz deviņiem skrēju ar slotu tīrīt kāda apgāda telpas, bet deviņos devos uz redakciju, un tad biju varena redaktore”.

Pēc kursu beigšanas Ingrida Viksna ieguva bibliotekāres asistentes darbu Toronto Publiskajā bibliotēkā, tur nostrādāja 22 gadus, 1985. gadā pensionējās un kādu laiku veltīja tikai rakstniecībai, sarakstot romānu „Nams kalna galā” (1993, PBLA Kultūras fonda balva). Pēc redaktora Aleksandra Kundrāta nāves Ingrida Viksna 1993. gadā atkal atgriezās laikraksta vadībā. Viņas raksti periodikā ir asprātīgi, nereti ar humoristisku nokrāsu, bet literārie darbi paužu nopietnu, savas zemes, tautas un valodas mīlestību.

Trimdas gados tapusi dzeja atklājas krājumos „Es saku paldies” (1955), „Un gājiens neapstājas” (1968), „Neviens mūs nedzird” (1984, PBLA Kultūras fonda balva) un „Kad jāsadedz” (2000). Savukārt Kanadas latviešu nacionālās apvienības Kultūras nozares 1973. gada izsludinātās sacensības iespaidā tapusi poēma piecos dziedājumos par zviedru izdotajiem latviešu leģionāriem latviešu un angļu valodā „Piecas nakts” (1976, tulko-

jis dēls Uldis Fogelis). Poēmā spilgti paustas nacionālās un ētiskās vērtības, tēlots drāmatisks bēgļu ceļš ar laivām uz Zviedriju, refleksijas par dzīves jēgu un vērtību, vientuļnieka pārdzīvojumi, pašaušanās uz Dievu un traģiskais leģionāru liktenis. Par savu dzeju viņa teikusi, ka „daba man ir tikai fons, uz kuŗa parādās cilvēks. Tikai simbols, kas palīdz izteikt pārdzīvojumu, jo bez cilvēka nav ne debesu, ne zemes...” Ingridas Viksnas dzeja pauž pateicību par visu, ko piešķīris Dievs, tajā iezīmējas dzejnieces dvēseliskie pārdzīvojumi, meklējumi un atziņas; individuāli pārdzīvojumi savijas ar katra trimdnieka sapņiem, ilgām un

Vārds atvēr durvis un ienāk istabā klusi – ienāk parunāties. Vārds nāk aiz vārda, un ienāk draudzībai līdzī – ar seju mīlu, smieklēm un bučamiem vārdiem.

Vārds ienāk tēlumam pāri tuvumā parunāties.

cerībām. Reizumis tā ir uz iekšu vērsta dzeja, kur daba un dabas norises ir simboli, kas izteic pārdzīvojumu, spēcīgas ir ilgas pēc tuva cilvēka. Liriskais varonis allaž ielūkojas sevī, sevī meklē būtiskās atbildes, ko uzdod dzīve un laiks. Dzejā rodama spilgtas metaforas: gaisma, klusums, sapnis, sniegā vai smiltis ievītas pēdas, jūras vilinošais dziļums, spēcīgs ir saules tēls dzejā. Un šī individuālā vientulība nereti sa-

viņas ar nesaprastās vai nesadzirdētās tautas likteni; spēcīgs ir zudušās tēvzemes pārdzīvojums un sajūta, ka atrodies krustcelēs.

„Dāvana” (1953) ir vienīgais Ingridas Viksnas stāstu un noveļu krājums; tajā tēlota cilvēka garīgās dzīves daudzveidība, arī slēpta traģika ikdienišķos atgadījumos. No sākotnējā Ziemsvētku stāstiņa, kas publicēts ar tādu pašu nosaukumu laikrakstā *Laiks*, pēc izdevēja Helmara Rudziša ierosmes izauga romāns „Nams kalna malā” (1993), kuŗā tēlots trimdas laika posms, kad latvieši, izkļūduši pa visu pasauli, sāka veidot daudz maz normālu dzīvi. Romānā darbojas gan izdomāts personāžs, gan viegli sazīmējas reālas personas. Reāla šajā romānā ir Toronto pilsēta. Tās ielas, celtnes un atsevišķas vietas. Autore raksta par Toronto latviešiem, kas dzīvo kādā latviešu namā, strādā vienkāršus darbus, kaut Latvijā tiem bijuši labāki dzīves apstākļi, dažiem pat savs īpašums.

2000. gadā rakstniece saņēma Ē. Raistera fonda balvu, viņa ir Triju Zvaigžņu ordeņa kavaliers. Ingridas Viksnas mūžs noslēdzās 2017. gada 22. maijā, reizē ar viņu aizgāja arī kāds bagātīgs un nozīmīgs laikmets. Viņas pašas personība, daiļrade un laiks vēl pētāms un izzināms.

Lasot Ingrida Viksnas dzeju un prozu, mēs joprojām varam pāri laikam un mūžībai sarunāties ar autori un apzināties, cik būtiska nozīme ir vārdam, kā arī apjaust, cik daudz tas nozīmēja un nozīmē lasītājiem, nešķirot – kuŗā pasaules malā tas būtu. Vārdi saved kopā.

Inguna Daukste Silasprōģe

VĀCIJAS RADOŠO BĒRNU UN JAUNIEŠU TALANTU
5 gadu
JUBILEJAS KONKURSS

PARCELĒTS

Rādi ko Māki

10 / 2020
PLKST. 13:00

AICINĀM DALĪBNIEKU PIETEIKUMUS/JAUTĀJUMUS
SŪTĪT PA E-PASTU:
talantukonkurss@gmail.com

PIETEIKŠANĀS LĪDZ
2020. GADA 10. APRĪLIM

SAALBAU NIDDA
HARDHEIMER WEG 18 22
60437 FRANKFURT AM MAIN

KONKURSA ĪPAŠAIS VIESIS
Lauris Reiniks

IEEJAS MAKSA:
ZIEDOJUMS

ORGANIZĒ
SAIME
FRANKFURTES
LATVIŠU
BIEDRĪBA

LETTSISCHE
GESELLSCHAFT
IN FRANKFURT E.V.

ATBALSTA
Latvian Heritage Society
Latvian Heritage Society

MICREC

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā
Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.

Rietumeiropas latviešu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija:
Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011
(Darba laiks P,O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr. (redakcijā) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784,
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtītāt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtītāt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Laika Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTALK kontā:

AS SEB banka, kods UNLALV2X,
nr.: LV80UNLA0050016243516,
ar piezīmi LAIKS

un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiņā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm.

Atlaides atkārtotām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:
Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka,
nr.:LV60UNLA0050018705154

SPORTS

SPORTS

SPORTS

SPORTS

BERTĀNS: CERU, DRĪZ
VARĒSIM SPĒLĒT
SKATĪTĀJU PRIEKŠĀ

Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) kluba Vašingtonas *Wizards* basketbolists Dāvis Bertāns ierakstījis video, kurā izteica cerību par drīzu sezonas atsākšanu, kā arī atgādinājis par distancē ievērošanas nepieciešamību.

“Mums visiem pietrūkst basketbola. Paldies par atbalstu sezonas laikā. Cerams, drīz mēs varēsim atgriezties laukumā un spēlēt skatītāju priekšā. Ceru, ka jūs esat veselī un atrodaties drošībā. Ievērojiet distanci un palieciet mājās,” aicina latviešu basketbolists. Šosezon Dāvis laukumā izgājis 54 spēlēs, kurās viņš atzīmējies ar vidēji 15,4 punktiem, 4,5 atlēkušajām bumbām un 1,7 piespēlēm. Bertāns rālizējis tālmetienus ar 42,4% precizitāti, katrā spēlē izdarot caurmērā 8,7 mēģinājumus. Februāra vidū Bertāns pirmo reizi karjērā piedalījās zvaigžņu spēles tālmetienu konkursā. Viņš iekļuva finālā, kurā zaudēja Devinam Bukeram un Badijam Hildam. Kad NBA pieņēma lēmumu par sezonas pārtraukšanu koronavīrusa izplatības dēļ, *Wizards* ieņēma devīto vietu Austrumu līgā ar 24 uzvarām 64 cīņās.

BALCERS PĒC
PAŠIZOLĀCIJAS:
ESIET UZMANĪGI,
PALIECIET MĀJĀS

“Atrodos Belvilā, tā ir maza pilsetiņa Kanādā. Esmu bijis pašizolācijā tieši divas nedēļas, jo mums bija izbraukums uz NHL Kalifornijā.

Rūdolf Balcers

Ar draudzeni sēžam mājās, spēlējām video spēles, skatāmies filmas. NHL līga ir atcelta uz nezināmu laiku. Mums nav ļauts ne

ar vienu tikties, ne arī kur iet,” videointervijā RīgaTV 24 stāstīja Nacionālās hokeja līgas (NHL) kluba Otavas *Senators* hokejists Rūdolf Balcers.

PAULS JONASS TRENĒJAS
PIEMĀJAS TRASĒ

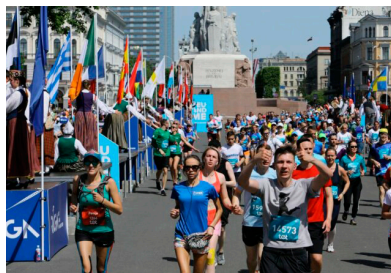
Netālu no mājas esošā trase ierobežojumiem bagātā laikā ļauj turpināt treniņus, kā rezultātā nav jānokrā galva par apturēto sezonu, sarunā ar portālu *MXLarge* teica motokrosa prestižākās klases (MXGP) *Rockstar Energy Husqvarna* vienības braucējs Pauls Jonass. MXGP rīkotāji nolēma pārcelt Itālijas un Vācijas *Grand Prix* posmus dažus mēnešus uz priekšu, kā rezultātā nākamās sacīkstes gaidāmas vien pēc diviem mēnešiem Krievijā (7. jūnijs). “Godīgi sakot, izbaudu šo laiku. Atlidoju uz Latviju īsi pirms sākās šis viss “chaos”, sarunā ar portālu teica Jonass.

“Dzimtenē esmu jau aptuveni divas ar pusi nedēļas. Latvijā ieradās pēc Valkensvārdas posma. Sākotnēji devos uz Spāniju, jo Nīderlandē un Beļģijā visas trases bija slāpjas. Aizlidojām uz Spāniju, bet nākamajā dienā jau lidojām uz mājām, jo drīzumā slēdza robežas.” Jonass norādīja, ka līdz šim nav bijis kontaktā ar kādu, kuram konstatēta saslimšana ar vīrusu. MXGP aprindās par šādiem gadījumiem neesot vēl dzirdēts.

VĪRUSS LIEK PĀRCĒLT
RIMI RĪGAS MARATONU

16. un 17. maijā plānotais *Rimi* Rīgas maratons atliktis uz laiku, kad Latvija un pasaule būs tikusi galā ar vīrusa radīto ārkārtējo situāciju.

Par iespējamo atliktā *Rimi* Rīgas maratona norises datumu, tajā skaitā par reģistrācijas atsākšanu, organizatori ziņos pēc Latvijā izsludinātās ārkārtējās

situācijas beigām. Visi, kuŗi jau reģistrējušies *Rimi* Rīgas maratona un Bērnu dienai 16. – 17. maijā, saglabās savu vietu skrējienā.

SPORTISTU VIETAS
LATVIJAS OLIMPISKĀS
VIENĪBAS SASTĀVĀ

Sportisti pēc olimpisko spēļu pārcelšanas varēs saglabāt savas vietas Latvijas Olimpiskās vienības (LOV) sastāvā 2020. gada vasaras sporta veidu sezonai, sarunā ar atklāja LOV valdes priekšsēdis Einars Fogelis. LOV sastāvā šobrīd ir 67 atlēti 18 vasaras sporta veidos. Sadarbības līgumi ar šī sastāva atlētiem tika parakstīti uz laiku līdz olimpiskās kvalifikācijas sacensību beigām atkarībā no sporta veida un veiksmīgas kvalifikācijas gadījumā tie tiktu automātiski pagarināti līdz Tokijas Olimpisko spēļu beigām.

SKOLĀ PIE POLIJAS
SLĒPOTĀJIEM

Slēpotāja Patrīcija Eiduka no Kokneses novada Vecbebrim šosezon sasniedza vēsturisku panākumu Latvijas distanču slēpošanā. Viņa pirmā no Latvijas slēpotājiem nopelnīja pasaules kausa izcīņas kopvērtējuma punktus, iegūstot ceturto vietu pasaules junioru čempionātā un 27. vietu – pasaules kausa izcīņā.

Patrīcija Eiduka

Eidukas progresu veicināja trenēšanās ar Polijas komandu. Tās sastāvā ir Justīna Kovaļčika, kas izcīnīja zelta medaļu 10 km slēpojumā Phjončhanas Olimpiskajās spēlēs 2018. gadā. Patrīcija saka, ka bijis liels prieks būt kopā ar poļiem. Treniņu plāns bijis citāds nekā iepriekš pie igauņiem. Interesanti, ka, negatavojoties konkrētai distancē, tāpat tajā bijis progress. Tas liecinot par treneru kvalitāti.

VĪGANTS VĒLAS
PIEDALĪTIES
TOUR DE SKI SLĒPOJUMĀ

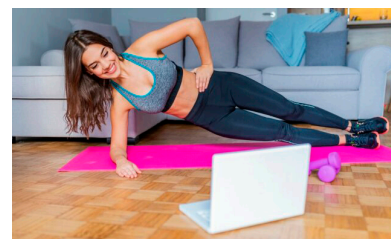
Latvijas distanču slēpotājs Raimo Vīgants nākamajā sezonā varētu debitēt prestižajā *Tour de Ski* seriālā, kurā piedalītos pirmajos posmos, sarunā ar aģentūru LETA atklāja sportists.

21 gadu vecajam Vīgantam noslēgusies ziemas sezona un viņš no Tronheimas atgriezies Latvijā, attālināti turpinot studijas Norvēģijas Zinātnes un tehnoloģiju universitātē (NTNU). Vīgants ir Latvijas Universitātes Ģeografijas un zemes zinātņu fakultātes students, bet šo gadu *Erasmus* apmaiņas programmas ietvaros pavada Norvēģijā. “Pirms vairākām nedēļām slēdza skolu un pāris dienas vēlāk jau lidoju uz Latviju. Mācības notiek attālināti un tāda pašā veidā būs arī eksāmeni. Šobrīd Latvijā atrašties ir drošāk un arī finansiāli izdevīgāk,” par savām šī brīža ikdienas gaitām stāstīja slēpotājs. “Visi eksāmeni būs beigušies līdz jūnijai sākumam. Tronheimā studēju ar bioloģiju un zivsaimniecību saistītus priekšmetus, kuri pašam ļoti interesē. Latvijā nav daudz iespēju studēt tieši šīs nozares.”

KAD VIESISTABA
PĀRTOP PAR
SPORTA ZĀLI

Šobrīd, kad treniņi zālēs ir slēgtas un ikvienu aicina savas dienas gaitas aizvadīt mājās, treniņi gribētājiem jāpielāgojas jaunajiem apstākļiem un fiziskās aktivitātes jāveic dzīvesvietā. Arī *Delfi* lasītāja Kristīne atklāj, ka no treniņiem sporta zālē ir atgriezies pie treniņiem mājās un daļas savā pieredzē par to, kā viņai tas izdodas. “Ikdienā rēgulāri apmeklēju dažādas nodarbības, bet tagad, kad sporta klubs, ko parasti apmeklēju, ir slēgts, esmu atgriezies pie treniņiem mājās apstākļos.

Gan mēdzu aizvadīt kādu treniņu tiešsaistē, gan pati veidoju sev treniņus. Man gan pašai ir neliela priekšrocība, jo aktīvi sportoju vairākus gadus un ikdienā bieži apspriežu ar treneriem dažādu vingrinājumu izpildes tehniku un efektivitāti. Tāpat manā ģimenē ir treneris, kas man palīdz izstrādāt savu plānu un izskaidro vingrinājumu izpildi, ja gribu savā treniņā iekļaut kaut ko sarežģītāku. Ja sporta zāli apmeklēju no rīta, mājās labāk vingroju vakarā vai pēcpusdienā, lai netraucētu kaimiņus. Ja nu tomēr pievērsos kaut kam aktīvākam no rīta, to daru virtuvē, jo, visticamāk, mani kaimiņi nevēlas miesties pirms pulksten septiņiem. Līdzīgi ieteiktu arī citiem – ja nedzīvojat pirmajā stāvā, mēģiniet iepļānot treniņu tad, kad kaimiņi negul.”

KRIZES DOTĀS IESPĒJAS

Latvijas svarcelšanas izlases galvenais treneris Eduards Andruškevičs atklāj, ka 2016. gada Eiropas čempionam Artūram Plēsniekam pēdējā laikā traucējušas problēmas ar veselību. Tīkmēr tiek lēsts, ka olimpisko spēļu pārcelšana varētu būt izdevīga vēl dažiem Latvijas sportistiem. Marta pirmajā dekādē risinājās Latvijas čempionāts, kur Ritvars Suharevs summā pacēla 361 kg (par septiņiem vairāk nekā pērn Eiropas čempionātā), bet Rebeka Kocha noformēja 228 kg (par vienu vairāk nekā aizpagājušā gada pasaules čempionātā). Tādējādi mūsu atlēti bija uzņēmuši labu sportisko formu, gatavojoties 2020. gada Tokijas Olimpiskajām spēlēm, un pārdzīvoja četrpades lielākā sporta notikuma pārcelšanu uz 2021. gadu. “Rebeka un Ritvars vēl ir jauni (21), gada laikā viņiem noteikti būs iespēja progresēt,” argumentē treneris Andruškevičs.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ZVIEDRIJA

Stokholmas latviešu ev. lut.draudze rīko **Garīgās meditācijas dienas Ēlandē**, Sandbijas mācītājmuižā, **no 20. līdz 23. maijam**.

Katra diena ietver neaprstāmas iespējas sevis pilnveidošanā, kopābūšanā, garīgās un fiziskās aktivitātēs. Būs iespēja individuālām sarunām (dvēseles kopšana) ar mācītāju Kārli Žolu un prāvesti emerita Ievu Grau-

feldi. Dievkalpojums Sandbijas baznīcā. Dalības maksa 500 kronas par personu iemaksājama Stokholmas draudzes Girokontā 351773 – 7, norādot vārdu, uzvārdu un mērķi – ‘RETREAT’. (Vietu skaits ierobežots). Jautājumu un pieteikumu, lūdzu, sūtiet Stokholmas draudzes priekšniecei Intai Meierei, inta.meiere@yahoo.com.

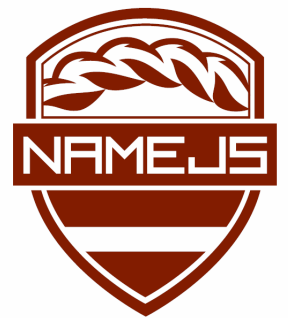
Fonds “Namejs” aicina ikvienu dot savu ieguldījumu, lai varam atbalstīt veterānus, kaŗavīrus un viņu ģimenes!

ATCERIES SAVĒJOS!

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds “Namejs”
Reģ. nr. 40008240249
Konta nr. SWED bankā
LV45HABA0551040447334

Pievienosimies arī mēs!

Skatiet arī sociālajos tīklos:
www.facebook.com/FondsNamejs

@brivalatvija

@briva_latvija

mājaslapa

www.brivalatvija.lv

307_{LV}

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!